V. I. LENIN

II INTERNATIONALEN ROMAHDUS

1954

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
PETROSKOI

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

V. I. LENIN

II INTERNATIONALEN ROMAHDUS

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
PETROSKOI — 1954

Internationalen romahduksella tarkoitetaan toisinaan yksinkertaisesti asian muodollista puolta, väliaikaa sotivien maiden sosialististen puolueiden kansainvälisissä yhteyksissä, mahdottomuutta kutsua koolle enempää kansainvälistä konferenssia kuin Kansainvälistä sosialistista toimistoakaan j.n.e. Tällä kannalla ovat eräät puolueettomien, pienten maiden sosialistit ja todennäköisesti suurin osa noiden maitten virallisista puolueistakin, samoin opportunistit ja heidän puolustajansa. Venäläisessä lehdistössä Bundin „Informaatio-Lehtisen" 8. n:ossa tämän kannan puolustajana on esiintynyt syvää tunnustusta ansaitsevalla avomielisyydellä hra Vl. Kosovski, eikä „Lehtisen" toimituskunta ole sanallakaan maininnut olevansa eri mieltä kirjoittajan kanssa. Toivottavasti se natsionalismin puolustelu, jossa hra Kosovski meni niin pitkälle, että sanoi sotamäärärahojen puolesta äänestäneiden Saksan sosialidemokraattien olevan oikeassa, auttaa monia työläisiä pääsemään lopullisesti varmuuteen Bundin porvarillis-natsionalistisesta luonteesta.

Tietoisille työläisille sosialismi on syvä vakaumus eikä verho, jolla on mukava peitellä poroporvarillisia sovittelu- ja natsionalistisia oppositiopyrkimyksiä. Internationalen romahduksella he tarkoittavat sitä, että suurin osa virallisista sosialidemokraattisista puolueista on räikeästi pettänyt vakaumuksensa, juhlallisimmatkin lupauksensa, joita annettiin Stuttgartin ja Baselin kansainvälisissä kongresseissa pidetyissä puheissa, näiden kongressien päätöslauselmissa j.n.e. Tämä petturuus saattaa

jäädä näkemättä vain niiltä, jotka *eivät halua* nähdä sitä, joille sen näkeminen on epäedullista. Formuloidessamme asian tieteellisesti, siis nykyisen yhteiskunnan luokkien välisten suhteiden kannalta, meidän on sanottava, että suurin osa sosialidemokraattisia puolueita ja ennen kaikkea niiden etunenässä kulkeva II Internationalen suurin ja vaikutusvaltaisin puolue, Saksan sosialidemokraattinen puolue, on asettunut oman maansa yleisesikunnan, hallituksen ja porvariston puolelle proletariaattia vastaan. Tämä tapahtuma on tärkeydeltään maailmanhistoriallinen, eikä voida olla pysähtymättä analysoimaan sitä mahdollisimman monipuolisesti. Aikoja sitten on tunnustettu, että sodat, kaikista niistä kauhuista ja kärsimyksistä huolimatta, joita ne tuovat tullessaan, tuottavat enemmän tai vähemmän suurta hyötyä ilmituomalla, paljastamalla ja hävittämällä säälimättä paljon sellaista, mikä on mätää, aikansaelänyttä ja turmeltunutta ihmiskunnan laitoksissa. Vuosien 1914—1915 Euroopan-sota on myös alkanut tuottaa epäilemätöntä hyötyä ihmiskunnalle osoittamalla sivistysmaiden etumaiselle luokalle, että sen puolueiden sisällä märkii jokin inhoittava mätäpaise ja että jostakin kantautuu sietämätön ruumiin haju.

I

Ovatko Euroopan tärkeimmät sosialistipuolueet pettäneet kaikki vakaumuksensa ja tehtävänsä? Tästä eivät tietysti puhu mielellään itse petturit eivätkä ne, jotka tietävät varmasti tai aavistavat hämärästi joutuvansa olemaan ystävyyssuhteissa ja sovinnossa heidän kanssaan. Mutta niin epämiellyttävää kuin se lieneekin II Internationalen kaikenlaisille „auktoriteeteille" tai heidän ryhmäkuntalaisystävilleen venäläisten sosialidemokraattien keskuudessa, meidän on silmäiltävä asioita suoraan, nimettävä niitä niiden oikeilla nimillä, sanottava työläisille totuus.

Onko olemassa tosiasioihin perustuvia tietoja siitä, miten sosialistipuolueet käsittivät tehtävänsä ja taktiikkansa ennen nykyistä sotaa ja aavistaessaan sen tulevaksi? Kieltämättä on. Sellainen on vuonna 1912

kokoontuneen Baselin kansainvälisen sosialistisen kongressin päätöslauselma, jonka me julkaisemme uudelleen ja joka yhdessä samana vuonna olleen Saksan sosialidemokraattisen puolueen Chemnitzin edustajakokouksen päätöslauselman kanssa on muistutuksena sosialismin „unohdetuista sanoista". Yhteenvetona kaikkien maiden valtavasta sodanvastaisesta propaganda- ja agitaatiokirjallisuudesta tuo päätöslauselma on sellaisenaan täsmällisin ja täydellisin, juhlallisin ja formaalisin esitys sotaa ja sotaansuhtautumistaktiikkaa koskevista sosialistisista katsantokannoista. Jo sitä tosiseikkaa ei voida nimittää muuksi kuin petturuudeksi, ettei yksikään eilisen Internationalen ja tämänpäiväisen sosialichauvinismin auktoriteeteista, ei Hyndman eikä Guesde, ei Kautsky eikä Plehanov uskalla muistuttaa lukijoilleen tuosta päätöslauselmasta, vaan he joko vaikenevat siitä kokonaan tahi siteeraavat (Kautskyn tapaan) siitä toisarvoisia kohtia kiertäen kaiken oleellisen. „Vasemmistolaisimmat", ultravallankumoukselliset päätöslauselmat — ja se, että ne mitä häpeämättömimmin unohdetaan tai niistä luovutaan, ovat eräänä havainnollisimpana ilmaisuna Internationalen romahduksesta, ja samalla myös eräänä havainnollisimpana todisteena siitä, että sosialismin „parantumiseen", „sen linjan suoristumiseen" pelkkien päätöslauselmien avulla voivat nyt uskoa vain henkilöt, joiden verraton naiivius on lähellä viekasta halua ikuistaa entinen tekopyhyys.

Voidaan sanoa, että kaikki „rehelliset" sosialistit pitivät Hyndmania hassahtaneena hömppänänä vielä eilen hänen asettuessa sodan edellä puolustamaan imperialismia, eikä kukaan puhunut hänestä muuten kuin halveksivassa äänilajissa. Mutta nyt ovat kaikkien maiden huomatuimmat sosialidemokraattiset johtajat luisuneet kokonaan Hyndmanin kannalle ja ero heidän välillään on vain vivahteissa ja temperamentissa. Ja me emme millään kykene arvostamaan ja luonnehtimaan edes jossain määrin parlamentaarisin sanoin sellaisten henkilöiden kuin esimerkiksi „Nashe Slovon" kirjoittajien kansalaisuljuutta, kun he kirjoittavat „herra" Hyndmanista halveksuvassa äänilajissa, mutta „toveri" Kautskysta puhuvat — tai vaikenevat — kunnioittaen

(vaiko orjamielisesti?). Sopiikohan tuollainen suhtautuminen yhteen sen kanssa, että kunnioitetaan sosialismia ja yleensä omia vakaumuksia? Jos olette vakuuttuneita Hyndmanin chauvinismin valheellisuudesta ja turmiollisuudesta, niin eikö arvostelu ja hyökkäykset pitäisi tähdätä moisten katsantokantojen *vaikutusvaltaisempaa* ja vaarallisempaa puolustajaa, Kautskya, vastaan?

Miltei yksityiskohtaisimmin on Guesden katsantokannat esittänyt viime aikoina guesdelainen Charles Dumas kirjasessaan: „Millaista rauhaa me tahdomme". On selvää, että tämä „Jules Guesden kabinettipäällikkö", kuten hän on kirjoittanut nimilehdelle, „siteeraa" sosialistien entisiä lausuntoja patriootisessa hengessä (kuten saksalainen sosialichauvinisti David siteeraa samantapaisia lausuntoja viimeisessä kirjasessaan isänmaan puolustuksesta), mutta Baselin manifestia hän ei siteeraa! Tästä manifestista vaikenee myös Plehanov tarjoten tavattoman itsetyytyväisenä chauvinistisia mauttomuuksia. Kautsky on Plehanovin kaltainen: siteeratessaan Baselin manifestia hän *sivuuttaa* sen kaikki vallankumoukselliset kohdat (siis koko sen oleellisen sisällön!) — varmaankin sillä tekosyyllä, että muka sensuuri kieltää... Kieltämällä sensuurin voimalla puhumasta luokkataistelusta ja vallankumouksesta poliisi ja sotilasviranomaiset ovat tulleet „sopivaan aikaan" sosialismin petturien avuksi!

Mutta ehkä Baselin manifesti on jonkinlainen sisällyksetön julistus, jossa ei ole minkäänlaista täsmällistä, ei enempää historiallista kuin taktillistakaan sisältöä, mikä ehdottomasti koskisi kyseistä konkreettista sotaa?

Juuri päinvastoin. Baselin päätöslauselmassa on tyhjää mahtipontisuutta vähemmän ja konkreettista sisältöä enemmän kuin muissa. Baselin päätöslauselmassa puhutaan *juuri* siitä samasta sodasta, joka sitten alkoikin, nimenomaan niistä samoista *imperialistisista* selkkauksista, joita syntyi vuosina 1914—1915. Itävallan ja Serbian väliset selkkaukset Balkaneista, Itävallan ja Italian — Albaniasta j.n.e., Englannin ja Saksan väliset selkkaukset markkina-alueista ja yleensä siirtomaista, Venäjän ja Turkin y.m.— Armeniasta ja Konstantinopolista — juuri niistä puhutaan Baselin päätöslauselmassa ja nimenomaan nykyistä sotaa ennakoivasti. Juuri nykyi-

sestä „Euroopan suurvaltain" välisestä sodasta Baselin päätöslauselmassa sanotaan, että *tätä* sotaa *„ei voida puolustaa millään kansan etua koskevalla pienimmälläkään tekosyyllä"!*

Ja kun Plehanov ja Kautsky — otamme kaksi tyypillisintä ja meille läheisintä arvovaltaista sosialistia, joista toinen kirjoittaa venäjäksi ja toista likvidaattorit kääntävät venäjän kielelle — etsiskelevät nyt (Axelrodin avulla) kaikenlaisia „kansanomaisia (tai oikeammin rahvaanomaisia, porvarillisesta bulevardilehdistöstä otettuja) puolusteluja" sodalle, kun he oppineen näköisinä ja varustautuneina Marxilta otetuilla väärennetyillä sitaateilla vetoavat „esimerkkeihin", vuosien 1813 ja 1870 (Plehanov) tai vuosien 1854—1871, 1876—1877, 1897 (Kautsky) sotiin — niin totisesti vain henkilöt, joilla ei ole häivettäkään sosialistisista vakaumuksista, rahtuakaan sosialistista omaatuntoa, voivat ottaa moiset perustelut „vakavalta kannalta", voivat olla *sanomatta* niitä ennenkuulumattomaksi jesuiittamaisuudeksi, tekopyhyydeksi ja sosialismin prostituoimiseksi! Julistakoon vain Saksan puoluejohto („Vorstand") Mehringin ja Rosa Luxemburgin uuden aikakausjulkaisun („Internationalen") kiroukseen sen johdosta, että se on oikeudenmukaisesti arvostellut Kautskya, kohdelkoot myös Vandervelde, Plehanov, Hyndman ja Kumpp. „kolmisopimuksen" poliisin avustamina ylimielisesti vastustajiaan — me tulemme vastaamaan pelkästään julkaisemalla uudelleen Baselin manifestin, joka paljastaa ne johtajien käänteet, joita ei voi sanoa muuksi kuin petokseksi.

Baselin päätöslauselma ei puhu kansallisesta eikä kansan sodasta, jollaisista Euroopassa on ollut esimerkkejä ja jotka olivat tyypillisiäkin vuosien 1789—1871 väliselle kaudelle, eikä vallankumouksellisista sodista, joista sosialidemokraatit eivät ole koskaan vannoen kieltäytyneet, vaan *nykyisestä* sodasta, jonka perustana on „kapitalistinen imperialismi" ja „dynastiset edut", molempien sotivien valtioryhmien, niin itävaltalais-saksalaisen kuin englantilais-ranskalais-venäläisenkin, „valloituspolitiikka". Plehanov, Kautsky ja Kumpp. suorastaan pettävät työläisiä kertaamalla kaikkien maiden porvariston omahyötyistä valhetta, porvariston, joka yrittää kaikin

voimin kuvailla tämän imperialistisen siirtomaa- ja ryöstösodan kansan puolustussodaksi (kaikkien osalta), ja etsiskelee sen puolustukseksi historiallisia esimerkkejä *epä*imperialistisista sodista.

Kysymys nykyisen sodan imperialistisesta, proletariaatinvastaisesta ryöstöluonteesta on jo aikoja sitten lakannut olemasta puhtaasti teoreettisen kysymyksen vaiheessa. Imperialismia ei ole enää vain teoreettisesti arvioitu kaikilta peruspiirteiltään taisteluksi, jota kuoleva, raihnistunut, mädännyt porvaristo käy jakaakseen maailman ja orjuuttaakseen „pienet" kansakunnat; näitä johtopäätöksiä ei ole vain tuhanteen kertaan toistettu koko valtavan laajassa *kaikkien* maiden sosialistilehdistössä; eikä vain esim. „liittolaisenamme" olevan kansakunnan edustaja, ranskalainen Delaisi, ole kirjasessa „Läheneva sota" (*1911!*) selittänyt helppotajuisesti, että ranskalaisenkin porvariston osalta nykyinen sota on luonteeltaan ryöstösotaa. Eikä siinä kaikki. Kaikkien maiden proletaaristen puolueiden edustajat ilmaisivat yksimielisesti ja muodollisesti Baselissa oman järkähtämättömän vakaumuksensa siitä, että lähestyy nimenomaan imperialistiluontoinen sota, ja tekivät siitä *taktilliset* johtopäätökset. Sen vuoksi on muun muassa kumottava heti sofismeina kaikki sellaiset viitteet, että kansallisen ja kansainvälisen taktiikan eroavaisuutta ei ole riittävästi käsitelty (vertaa Axelrodin viimeistä haastattelua „Nashe Slovon" 87. ja 90. numerossa) j.n.e. y.m.s. Tuo on sofismi, sillä toista on imperialismin kaikinpuolinen tieteellinen tutkiminen; tämä tutkiminen on vasta alkamassa ja se on olennaisesti loputonta, kuten tiede yleensä on loputonta. Toista taas ovat kapitalistista imperialismia vastaan suuntautuvan sosialistisen taktiikan perusteet, jotka on esitetty sosialidemokraattisten lehtien miljoonissa kappaleissa ja Internationalen päätöksessä. Sosialistiset puolueet eivät ole väittelyklubeja, vaan taistelevan proletariaatin järjestöjä, ja kun osa pataljoonista on siirtynyt vastustajan puolelle, niin niitä on sanottava ja mainittava pettureiksi antautumatta sellaisten tekopyhien puheiden „pauloihin", ettei „kaikilla ole samanlainen" käsitys imperialismista, että chauvinisti Kautsky ja chauvinisti Cunow pystyvät kirjoittamaan

siitä kokonaisia kirjoja, että kysymystä „ei ole riittävästi käsitelty" j.n.e. y.m.s. Harjoittamansa rosvouksen *kaikissa* ilmenemismuodoissa ja historiallisen kehityksensä sekä kansallisten erikoisuuksiensa mitä pienimmissä haarautumissa kapitalismi *ei* tule *koskaan* tutkittua *loppuun saakka;* oppineet (erittäinkin pedantit) eivät lakkaa koskaan väittelemästä yksityiskohdista. Olisi naurettavaa kieltäytyä „tämän perusteella" käymästä sosialistista taistelua kapitalismia vastaan, asettumasta niitä vastaan, jotka ovat pettäneet tämän taistelun,— entä mitä muuta ehdottavat meille Kautsky, Cunow, Axelrod y.m.?

Eihän kukaan ole edes yrittänytkään analysoida Baselin päätöslauselmaa nyt sodan jälkeen ja osoittaa sen olevan virheellinen!

II

Mutta ehkä todelliset sosialistit kannattivat Baselin päätöslauselmaa siinä ennakko-olettamuksessa, että sota synnyttää vallankumouksellisen tilanteen, kun taas tapahtumat osoittivat heidän olevan väärässä, ja vallankumous osoittautui mahdottomaksi?

Nimenomaan tällaisella sofismilla yrittää Cunow puolustaa siirtymistään porvariston leiriin (kirjasessa „Puolueen romahdusko?" ja useissa artikkeleissa), ja miltei kaikilla sosialichauvinisteilla ja ennen kaikkea Kautskylla tapaamme samanlaatuisia „perusteluja" vihjausten muodossa. Vallankumoustoiveet osoittautuivat illuusioksi, eikä marxilaisen tehtäviin kuulu illuusioiden puolustaminen, päättelee Cunow, jota paitsi tämä struvelainen ei sanallakaan mainitse kenenkään niiden „illuusiosta", jotka allekirjoittivat Baselin manifestin, vaan kuten erittäin jalomielinen henkilö konsanaan yrittää sälyttää syyn Pannekoek'in ja Radekin kaltaisten äärimmäisten vasemmistolaisten kontolle!

Tarkastakaamme olennaisesti sitä perustelua, että Baselin manifestin laatijat olettivat vilpittömästi vallankumouksen alkavan, mutta tapahtumat osoittivat heidän olevan väärässä. Baselin manifestissa sanotaan — 1) että sota synnyttää taloudellisen ja poliittisen kriisin; 2) että

työläiset katsovat oman osallistumisensa sotaan rikokseksi, rikolliseksi „toinen toistensa ampumiseksi kapitalistien voittotulojen, hallitsijasukujen kunnianhimon ja sen takia, että salaiset diplomaattisopimukset tulisivat täytetyiksi", että sota synnyttää „suuttumusta ja kiihtymystä" työläisten keskuudessa; 3) että mainittua kriisiä ja mainittua työläisten mielentilaa sosialistien on käytettävä hyväksi „kansan kiihtymyksen nostattamiseksi ja kapitalismin vararikon jouduttamiseksi"; 4) että „hallitukset" — poikkeuksetta kaikki — eivät voi aloittaa sotaa „saattamatta itseään vaaraan"; 5) että hallitukset „pelkäävät proletaarista vallankumousta"; 6) että hallitusten „tulee palauttaa mieleensä" Pariisin Kommuuni (siis kansalaissota), vuoden 1905 vallankumous Venäjällä j.n.e. Nämä kaikki ovat aivan selviä ajatuksia; niissä ei ole *takeita* siitä, että vallankumous tapahtuu; niissä on korko pantu *tosiasioiden* ja *tendenssien* täsmälliselle luonnehtimiselle. Se, joka tällaisten ajatusten ja päätelmien johdosta sanoo, että vallankumouksen odotettu läheneminen osoittautui illuusioksi, paljastaa suhtautuvansa vallankumoukseen struvelaisesti ja poliisimaisen luopiomaisesti eikä marxilaisesti.

Marxilainen ei epäile sitä, että vallankumous on mahdoton ilman vallankumouksellista tilannetta, eikä sitä paitsi mikä tahansa vallankumouksellinen tilanne johda vallankumoukseen. Minkälaiset yleensä puhuen ovat vallankumouksellisen tilanteen tunnusmerkit? Emme erehtyne osoittaessamme seuraavat kolme perustunnusmerkkiä: 1) Hallitsevien luokkien on mahdotonta säilyttää herruutensa muuttumattomana; vallitsee jonkinlainen „huippukerrosten" kriisi, hallitsevan luokan politiikan kriisi, joka synnyttää halkeaman, johon tunkeutuu sorrettujen luokkien tyytymättömyys ja suuttumus. Vallankumouksen alkamista varten ei tavallisesti riitä se, että „pohjakerrokset eivät tahdo", vaan sitä varten on välttämätöntä vielä se, että „huippukerrokset eivät voi" elää vanhaan tapaan. 2) Sorrettujen luokkien puutteen ja kurjuuden kärjistyminen tavallista tuntuvammaksi. 3) Joukkojen aktiivisuuden huomattava voimistuminen yllämainituista syistä, joukkojen, jotka „rauhan" aikana sallivat rauhassa riistää itseään, mutta

jotka myrskyisinä aikoina vetää itsenäiseen historialliseen toimintaan niin kriisin synnyttämä tilanne yleensä *kuin myös itse „huippukerroskin"*.

Vallankumous — yleisen säännön mukaan — ei ole mahdollinen ilman näitä objektiivisia muutoksia, jotka eivät ole riippumattomia ainoastaan eri ryhmien ja puolueiden, vaan myös eri luokkien tahdosta. Kaikkien näiden objektiivisten muutosten kokonaisuutta sanotaankin vallankumoukselliseksi tilanteeksi. Tällainen tilanne oli olemassa vuonna 1905 Venäjällä ja kaikkina vallankumouskausina Lännessä; mutta se oli olemassa myös viime vuosisadan 60-luvulla Saksassa, vuosina 1859—1861, 1879—1880 Venäjällä, vaikkei vallankumouksia tällöin ollutkaan. Miksi? Siksi, ettei joka vallankumouksellisesta tilanteesta seuraa vallankumous, vaan ainoastaan sellaisesta tilanteesta, jolloin ylempänä lueteltuihin objektiivisiin muutoksiin yhdistyy subjektiivinen, nimittäin se, että vallankumouksellinen *luokka* pystyy vallankumoukselliseen joukkotoimintaan, joka on kyllin *voimakas* murskaamaan (tai murtamaan) vanhan hallituksen, joka ei koskaan, ei edes kriisikausina, „kaadu", ellei sitä „kaadeta".

Tällaisia ovat marxilaiset katsantokannat vallankumouksesta, joita on monen monta kertaa kehitelty ja jotka on tunnustettu kiistattomiksi kaikkien marxilaisten taholta ja joista meille venäläisille vuoden 1905 kokemus on antanut varsin havainnollisen vahvistuksen. Kysytään, mitä Baselin manifesti edellytti tässä suhteessa vuonna 1912 ja mitä tapahtui vuosina 1914—1915?

Edellytettiin vallankumouksellista tilannetta, joka määriteltiin lyhyesti sanoilla „taloudellinen ja poliittinen kriisi". Alkoiko se? Kyllä, epäilemättä. Sosialichauvinisti Lensch (joka puolustaa chauvinismia suorasukaisemmin, avomielisemmin ja rehellisemmin kuin teeskentelijät Cunow, Kautsky, Plehanov ja Kumpp.) sanoi jopa niinkin, että „me elämme omalaatuista *vallankumousta*" (hänen kirjasensa „Saksan sosialidemokratia ja sota" 6. sivu, Berliini, 1915). Poliittinen kriisi on olemassa: yksikään hallitus ei ole varma huomisesta päivästä eikä turvassa finanssivararikon, aluemenetysten, maastakarkoituksen vaaralta (kuten karkoitettiin hallitus

Belgiasta). Kaikki hallitukset elävät tulivuorella, kaikki ne *itse* vetoavat joukkojen omatoimisuuteen ja sankaruuteen. Euroopan poliittinen järjestys on kokonaan järkkynyt eikä varmaankaan kukaan väittäne sitä vastaan, että me olemme joutuneet (ja joudumme yhä syvemmälle — kirjoitan tätä Italian sodanjulistuspäivänä) mitä valtavimpien poliittisten mullistusten kauteen. Kun Kautsky kahden kuukauden kuluttua sodan julistamisesta kirjoitti („Neue Zeit" * lehdessä, lokakuun 2 pnä 1914), että „hallitus ei koskaan ole niin voimakas eivätkä puolueet koskaan niin heikkoja kuin sodan alussa", niin se on eräs mallinäyte siitä, miten Kautsky väärentää historiatiedettä Südekumien ja muiden opportunistien mieliksi. Hallitus ei koskaan kaipaa niin kovin vallassaolevien luokkien kaikkien puolueiden yksimielisyyttä ja riistettyjen luokkien „rauhallista" alistumista tuohon herravaltaan kuin sodan aikana. Tämä ensiksi, ja toiseksi, jos „sodan alussa", eritoten maassa, joka toivoo pikaista voittoa, hallitus *näyttää* kaikkivoivalta, niin kukaan ei ole milloinkaan eikä missään maailmassa asettanut vallankumouksellisen tilanteen odotuksia riippuvaisiksi yksinomaan sodan „alku"-hetkestä, eikä semmitenkään samaistanut „näennäistä" *todellisuuden* kanssa.

Että Euroopan sota muodostuu paljon vaikeammaksi kuin muut sodat, sen ovat kaikki tietäneet, nähneet ja tunnustaneet. Sodan antama kokemus todistaa sitä yhä enemmän. Sota laajenee. Euroopan poliittiset perustat horjuvat yhä enemmän. Joukkojen kärsimykset ovat hirveitä, ja hallituksien, porvariston ja opportunistien yritykset vaieta näistä kärsimyksistä epäonnistuvat yhä useammin. Tiettyjen kapitalistiryhmien sotatulot ovat ennenkuulumattoman, skandaalimaisen suuria. Ristiriitojen kärjistyminen on valtavaa. Joukkojen mykkä suuttumus, poljettujen ja sivistymättömien kerrosten hämärä toivomus kunnollisesta („demokraattisesta") rauhasta, alkava tyytymättömyys „pohjakerroksissa" — kaikki tuo on olemassa. Ja mitä enemmän sota pitkistyy ja kärjistyy, sitä voimakkaammin itse hallitukset kehittävät ja niiden on kehitettävä joukkojen aktiivisuutta

* — „Uusi Aika". *Toim.*

kehoittamalla heitä tavallista kovempiin voimanponnistuksiin ja itseuhrautuvaisuuteen. Sodan koettelemukset, samoin kuin jokaisen historiallisen murroksen, ihmiselämässä sattuvan jokaisen suuren onnettomuuden ja jokaisen taitekohdan koettelemukset tylsistävät ja murtavat toisia, *mutta toisia ne sen sijaan valistavat ja karaisevat*, ja maailman historiassa noiden viimeksi mainittujen määrä ja voima on sitä paitsi osoittautunut yleensä suuremmaksi kuin ensiksi mainittujen, jonkin erillisen valtion rappeutumista ja tuhoa lukuunottamatta.

Rauhan solmiminen ei voi lopettaa „heti" noita kaikkia onnettomuuksia ja koko tuota ristiriitojen kärjistyneisyyttä, vaan päinvastoin tekee nuo onnettomuudet monessa suhteessa vieläkin tuntuvammiksi ja erittäin havainnollisiksi väestön takapajuisimmille joukoille.

Sanalla sanoen, useimmissa Euroopan edistyneissä maissa ja suurvalloissa on olemassa vallankumouksellinen tilanne. Baselin manifestin ennakkonäkemys on tässä suhteessa toteutunut *täydellisesti*. Tämän totuuden välitön tai välillinen kiistäminen tai siitä vaikeneminen, kuten tekevät Cunow, Plehanov, Kautsky ja Kumpp., on samaa kuin pahin valehteleminen, työväenluokan pettäminen ja porvariston palveleminen. „Sotsial-Demokraatissa" (numeroissa 34, 40 ja 41)* olemme esittäneet tietoja, jotka osoittavat, että vallankumousta *pelkäävä* väki, kristilliset pappisporoporvarit, yleisesikunnat ja miljoonamiesten sanomalehdet ovat pakoitettuja toteamaan vallankumouksellisen tilanteen oireiden olemassaolon Euroopassa.

Kauanko kestää ja kuinka suuresti vielä kärjistyy tämä tilanne? Johtaako se vallankumoukseen? Sitä emme tiedä, eikä kukaan voi sitä tietää. Sen on osoittava vain se kokemus, minkä antaa vallankumouksellisten mielialojen kehitys ja etumaisen luokan, proletariaatin, siirtyminen vallankumouksellisiin toimintoihin. Tässä ei voi yleensä olla puhettakaan mistään „illuusioista" enempää kuin niiden kumoamisesta, sillä yksikään sosialisti ei missään eikä milloinkaan ole ottanut taatakseen sitä, että juuri tämä (eikä seuraava) sota, nimenomaan

* Ks. *V. I. Lenin*, Teokset, 4. painos, 21. osa, ss. 75—76, 158—159 ja 169—170. *Toim.*

nykyinen (eikä huominen) vallankumouksellinen tilanne synnyttää vallankumouksen. Tässä on puhe kaikkien sosialistien kiistattomimmasta ja tärkeimmästä velvollisuudesta: velvollisuudesta paljastaa joukoille vallankumouksellisen tilanteen olemassaolo, tehdä selkoa sen laajuudesta ja syvyydestä, herättää proletariaatin vallankumouksellista tietoisuutta ja vallankumouksellista päättäväisyyttä, auttaa proletariaattia siirtymään vallankumouksellisiin toimintoihin ja luoda vallankumouksellista tilannetta vastaavia järjestöjä sensuuntaista toimintaa varten.

Yksikään vaikutusvaltainen ja vastuunalainen sosialisti ei milloinkaan ole uskaltanut epäillä sitä, että sosialististen puolueiden velvollisuus on nimenomaan tämä, ja Baselin manifesti, levittelemättä ja vaalimatta mitään „illuusioita" puhuu nimenomaan tästä sosialistien velvollisuudesta: on kiihdytettävä, „ravistettava" kansaa (eikä nukutettava sitä chauvinismilla, niinkuin Plehanov, Axelrod ja Kautsky tekevät), „hyväksikäytettävä" kriisiä kapitalismin vararikon *„jouduttamiseksi"*, pidettävä ohjeena Kommuunin ja vuoden 1905 lokakuun—joulukuun *esimerkkiä*. Se, että nykyiset puolueet eivät ole täyttäneet tätä tehtäväänsä, onkin niiden petturuutta, niiden poliittinen kuolema, tehtävistään luopumista ja porvariston puolelle siirtymistä.

III

Mutta kuinka *saattoi* tapahtua, että II Internationalen huomatuimmat edustajat ja johtajat pettivät sosialismin? Tähän kysymykseen pysähdymme seikkaperäisesti alempana tarkasteltuamme ensin yrityksiä puolustaa „teoreettisesti" tuota petturuutta. Yritämme luonnehtia sosialichauvinismin perusteorioita, joiden edustajina voidaan pitää Plehanovia (hän kertaa pääasiassa englantilais-ranskalaisten chauvinistien, Hyndmanin ja tämän uusien kannattajien, väitteitä) ja Kautskya (hän esittää paljon „hiotumpia" väitteitä, jotka ovat verrattomasti enemmän perusteltuja teoreettisesti).

Muita alkeellisin lienee „aloittajan" teoria. Kimppuumme on hyökätty, me puolustaudumme; proletariaa-

tin edut vaativat torjumaan Euroopan rauhan rikkojat. Tämä on kertosäkeenä kaikkien hallitusten lausunnoissa ja koko maailman porvarillisen ja keltaisen lehdistön julistuksissa. Noinkin kulunutta latteutta Plehanov kaunistelee viittaamalla jesuiittamaisesti — mikä tälle kirjailijalle on välttämätöntä — „dialektiikkaan": konkreettisen tilanteen huomioonottamisen nimessä on ennen kaikkea löydettävä aloittaja ja nujerrettava se jättäen kaikki muut kysymykset seuraavaan tilanteeseen (ks. Plehanovin broshyyria „Sodasta", Pariisi, 1914, ja sen päätelmien kertausta Axelrodin toistamina „Golos'in" numeroista 86 ja 87). Dialektiikan sofistiikkaan vaihtamisen jalossa asiassa Plehanov on lyönyt ennätyksen. Sofisti sieppaa jonkin „perusteen", ja jo Hegel on sanonut aivan oikein, että „perusteita" voidaan löytää mille ikinä tahansa maailmassa. Dialektiikka vaatii tutkimaan kyseistä yhteiskunnallista ilmiötä kaikinpuolisesti sen kehityksessä ja johtamaan ulkoisen, näennäisen liikkeellepanevista perusvoimista, tuotantovoimien kehityksestä ja luokkataistelusta. Plehanov sieppaa sitaatin saksalaisesta sosialidemokraattisesta lehdistöstä: saksalaiset muka itse tunnustivat ennen sotaa Itävallan ja Saksan aloittajiksi — ja siinä kaikki. Siitä, että Venäjän sosialistit ovat useaan kertaan paljastaneet Galitsiaan, Armeniaan j.n.e. kohdistuvat tsarismin valloitussuunnitelmat, Plehanov on vaiti. Hänellä ei ole pienintäkään aikomusta kosketella talouselämän ja diplomatian historiaa edes kolmen viimeisen vuosikymmenen ajalta, vaikka tuo historia todistaa kumoamattomasti, että nimenomaan siirtomaiden valloittaminen, vieraiden maiden ryöväys, menestyvämmän kilpailijan syrjäyttäminen ja taloudelliseen häviöön saattaminen ovat muodostaneet *molempien* nykyään sotivien valtioryhmien politiikan perusakselin *.

* Erittäin opettavainen on englantilaisen pasifistin Brailsfordin kirja: „Teräksen ja kullan sota" (Lontoo, 1914; kirja on päivätty maaliskuussa 1914!), jonka tekijä on valmis jopa pitämään itseään sosialistina. Kirjoittaja käsittää aivan selvästi sen, että kansalliset kysymykset ovat yleensä taka-alalla, ne on jo ratkaistu (35), että nyt ei ole kysymys niistä, että „nykyisen diplomatian tyypillisenä kysymyksenä" (36) on Bagdadin rautatie, ratakiskojen hankinta sitä varten, Marokon kaivokset j.n.e. Eräänä „opettavaisimpana välikohtauksena Euroopan diplomatian uusimmassa historiassa" kirjoittaja pitää oikeutetusti ranskalaisten patrioottien ja englantilaisten imperialistien kamppailua Caillaux'n yrityksiä vastaan (vuosina 1911 ja 1913), joiden tar-

Sotiin sovellettuna dialektiikan perusväittämä, minkä Plehanov on niin hävyttömästi väärentellyt porvariston mieliksi, on se, että *„sota on vain politiikan jatkamista toisin"* (nimenomaan väkivaltaisin) *„keinoin"*. Tällaisen määritelmän on antanut Clausewitz *, eräs suurimmista kirjailijoista sotahistorian kysymysten alalla, jonka aatteet olivat Hegelin hedelmöittämiä. Ja nimenomaan tällainen on aina ollut Marxin ja Engelsin katsantokanta, jotka ovat *jokaista* sotaa pitäneet kyseisten asiasta kiinnostuneiden valtojen — ja niiden sisällä olevien *eri luokkien* — politiikan *jatkona* kyseisenä aikana.

Plehanovin karkean chauvinismin teoreettinen kanta on aivan sama kuin Kautskyn hienostuneen sovittelevan-imelän chauvinismin kanta, kun tämä viimeksi mainittu siunaa kaikkien maiden sosialistien siirtymisen „omien" kapitalistien puolelle seuraavalla päätelmällä:

Kaikki ovat oikeutettuja ja velvollisia puolustamaan isänmaataan; todellinen internationalismi on sitä, että tunnustetaan tuon

---

koituksena oli päästä sovintoon Saksan kanssa sellaisen sopimuksen pohjalla, että jaetaan siirtomaavaikutusalueet ja Saksan arvopaperit päästetään Pariisin pörssiin. *Englannin* ja *Ranskan* porvaristo *teki tyhjäksi* tuon sopimuksen (38—40). Imperialismin päämääränä on pääoman vienti heikompiin maihin (74). Tuosta pääomasta saatu voitto oli Englannissa 90—100 miljoonaa puntaa vuonna 1899 (Giffen), 140 miljoonaa vuonna 1909 (Paish), ja omasta puolestamme lisäämme, että Lloyd-George laski sen äskettäin pitämässään puheessa 200 miljoonaksi punnaksi, miltei 2 miljardiksi ruplaksi.— Likaiset vehkeilyt ja turkkilaisen ylimystön lahjomiset, virkapaikat pojille Intiassa ja Egyptissä — siinä asian ydin (85—87). Mitätön vähemmistö hyötyy aseistautumisesta ja sodista, mutta sen puolella ovat yhteiskunnalliset piirit ja finanssimiehet, jota vastoin rauhanpuolustajain puolella on hajanainen väestö (93). Pasifisti, joka tänään puhuu rauhasta ja aseistariisumisesta, osoittautuu huomenna olevan jäsenenä puolueessa, joka on täysin riippuvainen sotatarvikehankkijoista (161). Jos kolmisopimus osoittautuu voimakkaammaksi, niin se ottaa Marokon ja jakaa Persian,— kolmiliitto ottaa Tripolitanian, lujittaa asemansa Bosniassa, alistaa valtansa alle Turkin (167). Lontoo ja Pariisi ovat antaneet Venäjälle miljardeja maaliskuussa 1906, auttaen tsarismia vapausliikkeen tukahduttamisessa (225—228); Englanti auttaa nyt Venäjää Persian kuristamisessa (229). Venäjä sytytti Balkanin sodan (230).— Tämä kaikki on jo tuttua, eikö totta? Eikö tuo ole yleisesti tunnettua ja eikö sitä ole toistettu tuhansia kertoja koko maailman sosialidemokraattisissa lehdissä? Sodan aattona englantilainen porvari näkee sen selvääkin selvemmin. Mutta kuinka säädyttömäksi humpuukiksi, millaiseksi sietämättömäksi teeskentelyksi, kuinka imeläksi valheeksi osoittautuvatkaan näiden yksinkertaisten ja yleisesti tunnettujen tosiasioiden rinnalla Plehanovin ja Potresovin teoriat Saksan syyllisyydestä tai Kautskyn teoriat aseistariisumisen ja pitkäaikaisen rauhan „perspektiiveistä" kapitalismin oloissa!

* *Karl von Clausewitz:* „Vom Kriege", Werke, I Bd., S. 28. Vrt. III osa, ss. 139—140: „Kaikki tietävät sotien johtuvan yksinomaan hallitusten ja kansojen välisistä poliittisista suhteista; mutta tavallisesti käsitetään asia siten, että muka sodan sytyttyä nämä suhteet katkeavat ja muodostuu kokonaan uusi tilanne, joka on riippuvainen ainoastaan omista erikoislaeistaan. Me väitämme päinvastaista: sota ei ole mitään muuta kuin poliittisten suhteiden jatkumista muiden keinojen välityksellä".

oikeuden olevan kaikkien, siinä luvussa minun kansakuntaani vastaan sotivien kansakuntien sosialisteilla... (ks. „Neue Zeit", lokakuun 2 p. 1914, ja muita saman tekijän kirjoituksia).

Tuo vertaansa vailla oleva päätelmä on niin äärettömän halpamaista sosialismin pilkkaamista, että parhaimpana vastauksena siihen olisi sellaisen mitalin tilaaminen, jonka toisella puolella olisivat Wilhelm II:n ja Nikolai II:n ja toisella Plehanovin ja Kautskyn muotokuvat. Todellinen internationalismi on nähkääs sen puolustamista, että „isänmaan puolustuksen" nimessä ranskalaiset työläiset ampuvat saksalaisia ja saksalaiset ranskalaisia!

Mutta jos tarkastelemme Kautskyn päätelmien teoreettisia edellytyksiä, niin saamme juuri sen katsantokannan, jonka Clausewitz asetti naurunalaiseksi 80 vuotta sitten: sodan alettua katkeavat kansojen ja luokkien väliset historiallisesti muodostuneet poliittiset suhteet ja syntyy aivan toisenlainen tilanne! on „vain" hyökkääjiä ja puolustautujia, „vain" „isänmaan vihollisten" torjumista! Se, että suurvaltojen imperialistiset kansat sortavat monia kansakuntia, jotka muodostavat enemmän kuin puolet maapallon väestöstä, näiden maiden porvariston keskinäinen kilpailu saaliin jaosta, pääoman pyrkimys hajoittaa ja tukahduttaa työväenliike — kaikki tuo on kadonnut kerralla Plehanovin ja Kautskyn näköpiiristä, vaikka he itse kuvailivat sodan edellä vuosikymmenien ajan nimenomaan tuollaista „politiikkaa".

Valheelliset viittaukset Marxiin ja Engelsiin muodostavat tällöin sosialichauvinismin molempien pääpukarien „valtti"-perusteen: Plehanov muistelee Preussin kansallissotaa v. 1813 ja Saksan sotaa v. 1870, Kautsky todistelee mitä oppineimman näköisenä, että Marx pohti sitä kysymystä, kumman puolen (t.s. minkä porvariston) menestys olisi toivottavampaa vuosien 1854—1855, 1859, 1870—1871 sodissa, ja samaa kysymystä pohtivat marxilaiset myös vuosien 1876—1877 ja 1897 sotien suhteen. Kaikkien aikojen kaikkien sofistien menetelmänä on: ottaa esimerkkejä, jotka tunnetusti koskevat periaatteellisesti erilaatuisia tapauksia. Entiset sodat, joita meille osoitetaan, olivat sen „politiikan jatkoa", joka ilmeni porvariston monivuotisena kansallisliikkeenä, vieraan

muukalaiskansallisuuden harjoittamaa sortoa ja absolutismia (turkkilaista ja venäläistä) vastaan tähdättynä liikkeenä. Mitään muuta kysymystä, paitsi kysymystä tämän tai tuon porvariston menestyksen toivottavuudesta, ei voinutkaan silloin olla; sitä laatua oleviin sotiin marxilaiset saattoivat *kehoittaa etukäteen* kansoja *lietsoen* kansallisvihaa, kuten kehoitti Marx vuonna 1848 ja myöhemmin sotaan Venäjää vastaan ja kuten Engels v. 1859 lietsoi saksalaisten keskuudessa kansallisvihaa niiden sortajia, Napoleon III:ta ja Venäjän tsarismia kohtaan *.

Feodalismin- ja absolutisminvastaisen taistelun politiikan, vapautuvan porvariston „politiikan jatkamisen" vertaaminen raihnistuneen, *se on* imperialistisen, *se on* koko maailmaa ryövänneen ja taantumuksellisen, liitossa feodaalien kanssa proletariaattia puristavan porvariston „politiikan jatkamiseen" — merkitsee samaa kuin verrata arshinoita puutiin. Se muistuttaa „porvariston edustajien" Robespierren, Garibaldin ja Zheljabovin vertaamista „porvariston edustajiin" Millerandiin, Salandraan ja Gutshkoviin. Ei voi olla marxilainen tuntematta mitä syvintä kunnioitusta suuria porvarillisia vallankumousmiehiä kohtaan, joilla oli maailmanhistoriallinen oikeus puhua porvarillisten „isänmaiden" nimessä, jotka taistelussa feodalismia vastaan kohottivat kymmeniä miljoonia uusia kansakuntia kulttuurielämään. Eikä voi olla marxilainen halveksimatta Plehanovin ja Kautskyn sofistiikkaa, jotka puhuvat „isänmaan puolustamisesta" sen johdosta, että Saksan imperialistit ovat kuristaneet Belgian tai sen johdosta, että Englannin, Ranskan, Venä-

---

* Muuten hra Gardenin sanoo „Zhiznissä"[1] Marxin „vallankumoukselliseksi chauvinismiksi", mutta kuitenkin chauvinismiksi, sitä, että Marx kannatti vuonna 1848 vallankumouksellista sotaa niitä Euroopan kansoja vastaan, jotka käytännössä osoittautuivat vastavallankumouksellisiksi, nimittäin: „slaavilaisia ja etupäässä venäläisiä" vastaan. Tällainen syytös Marxia vastaan todistaa vain vielä kerran tuon „vasemmistolais"-sosialivallankumouksellisen opportunistisuutta (tai — oikeamminkin *ja* — täydellistä kevytmielisyyttä). Me marxilaiset olemme aina kannattaneet ja kannatamme *vallankumouksellista* sotaa *vastavallankumouksellisia* kansoja vastaan. Jos esimerkiksi sosialismi voittaisi vuonna 1920 Amerikassa tai Euroopassa, ja olettakaamme, että Japani ja Kiina lähettäisivät *silloin* meitä vastaan — ensin vaikkapa diplomaattista tietä — Bismarckinsa, niin me tulisimme *kannattamaan* vallankumouksellista hyökkäyssotaa niitä vastaan. Onko tämä teistä kummallista, hra Gardenin? Olettehan te Ropshinin kaltainen vallankumouksellinen!

jän ja Italian imperialistit ovat sopineet Itävallan ja Turkin ryöstämisestä.

Vielä eräs sosialichauvinismin „marxilainen" teoria: sosialismin perustana on kapitalismin nopea kehitys; maani voitto jouduttaa kapitalismin kehitystä maassani ja siis myös sosialismin lähenemistä; maani kärsimä tappio viivyttää sen taloudellista kehitystä ja siis myös sosialismin lähenemistä. Tällaista struvelaista teoriaa kehittää meillä Plehanov, saksalaisilla Lensch ja muut. Kautsky kinastelee tätä karkeaa teoriaa vastaan, Lenschiä vastaan, joka avoimesti puolustaa sitä ja Cunowia vastaan, joka puolustaa sitä verhotusti, mutta hän kinastelee vain siksi, että saisi kaikkien maiden sosialichauvinistit tekemään sovinnon hiotumman, jesuiittamaisemman chauvinistisen teorian pohjalla.

Meillä ei ole tilaisuutta pysähtyä pitemmäksi aikaa analysoimaan tätä karkeaa teoriaa. Struven „Kriitilliset huomautukset" ilmestyivät vuonna 1894, ja Venäjän sosialidemokraatit ovat 20 vuodessa tutustuneet perusteellisesti tähän valistuneiden venäläisten porvarien „tapaan" ajaa läpi mielipiteitään ja toivomuksiaan verhoamalla ne „marxilaisuuteen" — joka *on puhdistettu* vallankumouksellisuudesta. Kuten viimeiset tapahtumat erittäin havainnollisesti ovat osoittaneet struvelaisuus ei ole ainoastaan porvarillisten teoreetikkojen venäläinen, vaan kansainvälinen pyrkimys murhata marxilaisuus „hellyyden avulla", tukehduttaa se syleilyillä, siten, että muka tunnustetaan marxilaisuuden „kaikki" „todella tieteelliset" puolet ja ainekset, *paitsi* sen „agitatorista", „demagogista" ja „blanquilaismaisen utopistista" puolta. Toisin sanoen: otettakoon marxilaisuudesta kaikki, minkä liberaalinen porvaristo voi hyväksyä, jopa reformien puolesta käytävä taistelu, jopa luokkataistelu (ilman proletariaatin diktatuuria), jopa „sosialististen aatteiden" „yleinen" tunnustaminen ja kapitalismin vaihtaminen „uuteen järjestelmään" ja jätettäköön pois „vain" marxilaisuuden elävä henki, „vain" sen vallankumouksellisuus.

Marxilaisuus on proletariaatin vapausliikkeen teoria. Siksi onkin selvää, että tietoisten työläisten on kiinnitettävä erittäin suurta huomiota siihen prosessiin, jossa marxilaisuus vaihdetaan struvelaisuuteen. Tämän proses-

sin liikkeellepanevat voimat ovat monilukuisia ja erilaisia. Mainitsemme vain kolme tärkeintä. 1) Tieteen kehitys antaa yhä enemmän aineistoa, joka todistaa, että Marx on oikeassa. Marxia vastaan on pakko taistella ulkokullatusti, ei siten, että vastustetaan avoimesti marxilaisuuden perusteita, vaan muka tunnustamalla ne, sterilisoimalla sofismien avulla marxilaisuuden sisältöä, muuttamalla se porvaristolle vahingottomaksi „pyhäinkuvaksi". 2) Opportunismin kehitys sosialidemokraattisten puolueiden keskuudessa tukee tällaista marxilaisuuden „uudistamista" muovaten marxilaisuutta sopivaksi puolusteluksi niille kaikenlaisille myönnytyksille, joita opportunismille tehdään. 3) Imperialismin kausi on maailman jakamista „suurten", etuoikeutettujen, muita kansoja sortavien kansakuntien kesken. Näillä etuoikeuksilla ja tällä sorrolla saadun saaliin muruista tulevat epäilemättä osallisiksi myös pikkuporvariston ja työväenluokan aristokratian sekä byrokratian määrätyt kerrokset. Nämä kerrokset, jotka ovat proletariaatin ja työtätekevien joukkojen mitättömänä vähemmistönä, kallistuvat „struvelaisuuteen", sillä siitä he saavat puolustuksen liittoutumiselleen „oman" kansallisen porvaristonsa kanssa kaikkien kansakuntien sorrettuja joukkoja vastaan. Tästä joudumme vielä puhumaan alempana Internationalen romahduksen syitä koskevan kysymyksen yhteydessä.

IV

Hiotuin sosialichauvinismin teoria, jota on taitavimmin mukailtu tieteelliseksi ja kansainväliseksi, on Kautskyn esittämä „ultraimperialismin" teoria. Tässä sen selvin, täsmällisin ja uusin selitys itsensä tekijän esittämänä:

„Protektionistisen liikkeen heikkeneminen Englannissa, tullimaksujen alentaminen Amerikassa, pyrkimys aseistariisumiseen, Ranskasta ja Saksasta käsin tapahtuvan pääomanviennin nopea supistuminen viimeisinä sotaa edeltäneinä vuosina ja vihdoin yhä voimistuva eri finanssipääomakoplien yhteenpunoutuminen kansainvälisessä mitassa — kaikki tämä on pannut minut harkitsemaan sitä, eikö nykyistä imperialistista politiikkaa voisi tunkea pois uusi, ultraimperialistinen politiikka, joka asettaa kansallisten finanssipääomien välisen taistelun tilalle maailman yhteisen kansainväli-

sesti yhteenliittyneen finanssipääoman harjoittaman riiston. Tällainen kapitalismin uusi vaihe on ainakin ajateltavissa. Onko se toteutuva; sen ratkaisemiseksi ei ole vielä riittäviä edellytyksiä" („Neue Zeit" № 5, 30.IV.1915, s. 144).

...„Nykyisen sodan kulku ja lopputulos voivat tässä suhteessa osoittautua ratkaiseviksi. Sota voi murskata täydellisesti ultraimperialismin heikot idut lietsomalla kansallisvihan korkeimmilleen myös finanssikapitalistien välillä, voimistamalla aseistautumista ja keskinäistä kilvoittelua siinä suhteessa sekä tekemällä toisen maailmansodan kiertämättömäksi. Silloin se ennakkonäkemys, jonka määrittelin kirjasessani „Tie valtaan", on toteutuva hirvittävässä mitassa, on voimistuva luokkaristiriitojen kärjistyminen ja samalla kapitalismin moraalinen surkastuminen (kirjaimellisesti: „isännöimisen päättyminen, Abwirtschaftung", romahdus)"... (Huomautettakoon, että tuolla koreilevalla sanalla Kautsky tarkoittaa yksinkertaisesti „proletariaatin ja finanssipääoman välillä olevien kerrosten", nimittäin „sivistyneistön, pikkuporvariston ja jopa pikkukapitalistienkin" „vihaa" kapitalismia kohtaan)... „Mutta sota voi päättyä toisin. Se voi johtaa ultraimperialismin heikkojen itujen voimistumiseen. Sen antamat opetukset" (huomatkaa!) „voivat nopeuttaa kehityksen sellaiseksi, jollaista rauhan aikana olisi pitänyt odottaa kauan. Jos asia menee näin pitkälle, päätyy kansakuntien sovintoon, aseistariisumiseen ja pitkäaikaiseen rauhaan, niin silloin pahimmat niistä syistä, jotka sodan edellä veivät yhä voimakkaammin kohti kapitalismin moraalista surkastumista, voivat kadota". On ymmärrettävää, että uusi vaihe tuo tullessaan „uusia, ehkäpä vieläkin raskaampia, kärsimyksiä" proletariaatille, mutta „joksikin aikaa" „ultraimperialismi" „voisi kuitenkin luoda uusien toiveiden ja odotusten aikakauden kapitalismin puitteissa" (s. 145).

Miten tästä „teoriasta" johdetaan sosialichauvinismin puolustelu?

„Teoreetikolle" jotensakin kummallisella — nimenomaan seuraavalla tavalla:

Vasemmistososialidemokraatit Saksassa puhuvat, että imperialismi ja sen synnyttämät sodat eivät ole sattuma, vaan finanssipääoman herruuteen johtaneen kapitalismin kiertämätön tuote. Sen tähden joukkojen siirtyminen vallankumoukselliseen taisteluun on välttämätöntä, koska verrattain rauhallisen kehityksen kausi on päättynyt. „Oikeisto"-sosialidemokraatit lausuvat karkeasti: kun kerran imperialismi on „välttämätön", niin meidänkin on oltava imperialisteja. Kautsky, „keskustan" osassa, sovittelee:

„Äärimmäiset vasemmistolaiset", kirjoittaa hän kirjasessaan „Kansallinen valtio, imperialistinen valtio ja valtioliitto" (Nürnberg. 1915), „tahtovat „asettaa" kiertämättömän imperialismin „vasta-

kohdaksi" sosialismin, siis „ei ainoastaan sosialismin propagoimisen, jonka me jo puolen vuosisadan ajan olemme asettaneet kapitalistisen herruuden kaikkien muotojen vastakohdaksi, vaan sosialismin viipymättömän toteuttamisen. Tämä tuntuu kovin radikaaliselta, mutta se saattaa vain *sysätä* imperialismin leiriin *jokaisen,* joka *ei usko* sosialismin viipymättömän käytännöllisen toteuttamisen mahdollisuuteen" (s. 17, kursivointi meidän).

Puhuessaan sosialismin viipymättömästä toteuttamisesta Kautsky „toteuttaa" kieroilua, käyttäen hyväkseen sitä, ettei Saksassa, varsinkaan sotasensuurin oloissa, saa puhua vallankumouksellisesta toiminnasta. Kautsky tietää vallan hyvin, että vasemmistolaiset vaativat puolueelta vallankumouksellisen toiminnan *viivyttelemätöntä* propagoimista ja valmistelua eikä suinkaan „sosialismin viipymätöntä käytännöllistä toteuttamista".

Imperialismin välttämättömyydestä vasemmistolaiset johtavat vallankumouksellisen toiminnan välttämättömyyden. „Ultraimperialismin teoria" auttaa Kautskya *opportunistien puolustamisessa,* asian esittämisessä siinä valossa, että opportunistit eivät suinkaan ole siirtyneet porvariston puolelle, vaan yksinkertaisesti „eivät" „usko" pikaiseen sosialismiin, odottaen, että vastaisuudessa „voi" koittaa uusi aseistariisumisen ja pitkäaikaisen rauhan „aikakausi". „Teorian" ydinajatuksena on se ja *vain* se, että *toivomalla uutta* kapitalismin rauhanomaista kautta Kautsky puolustaa opportunistien ja virallisten sosialidemokraattisten puolueiden yhtymistä porvaristoon ja niiden kieltäytymistä vallankumouksellisesta (siis proletaarisesta) taktiikasta *todellisen myrskykauden* aikana, vastoin Baselin päätöslauselman juhlallisia julkilausumia.

Huomatkaa, että Kautsky tällöin ei ainoastaan ole sanomatta: uusi vaihe johtuu ja se on seuraava sellaisista ja sellaisista olosuhteista ja ehdoista,— vaan päinvastoin, hän sanoo suoraan: en voi vielä ratkaista edes kysymystä uuden vaiheen *„toteutumisesta".* Ja todellakin, luokaapa silmäys niihin uuteen kauteen johtaviin „tendensseihin", joihin Kautsky viittaa. Ällistyttävää on, että tekijä pitää taloudellisten tosiseikkojen joukkoon kuuluvina „aseistariisumispyrkimyksiä"! Se merkitsee: epäilemättömiltä tosiseikoilta, jotka eivät lainkaan sovi yhteen ristiriitojen

lievenemisteorian kanssa, piiloudutaan viattomien poroporvarillisten puheiden ja haaveiden suojaan. Kautskyn „ultraimperialismi" — ohimennen sanoen tuo sana ei ilmaise lainkaan sitä, mitä tekijä tahtoo sanoa,— tarkoittaa kapitalismin ristiriitojen valtavaa *lievenemistä*. „Protektionismin heikkeneminen Englannissa ja Amerikassa" — sanotaan meille. Mutta missä siinä on edes vähäisintä pyrkimystä uuteen kauteen? Äärimmäisyyksiin saatettu Amerikan protektionismi on heikentynyt, mutta protektionismi on säilynyt, kuten ovat säilyneet myös Englannin erikoisoikeudet ja suosintatariffit Englannin siirtomaissa. Palauttakaamme mieleen, mihin perustuu kapitalismin edellisen, „rauhan" kauden muuttuminen nykyiseksi, imperialistiseksi kaudeksi: siihen, että vapaa kilpailu luovutti paikkansa kapitalistien monopoliliitoille ja siihen, että koko maapallo on jo jaettu. On selvää, että näillä molemmilla tosiseikoilla (ja tekijöillä) on todellakin yleismaailmallinen merkitys: vapaa kauppa ja rauhallinen kilpailu olivat mahdollisia ja välttämättömiä niin kauan, kuin pääomalla oli mahdollisuus laajentaa esteettömästi siirtomaita ja anastaa Afrikassa ja muualla vapaita maita, samalla kun pääoman keskittyminen oli vielä heikkoa ja monopolistisia liikeyrityksiä, s.o. niin suuria, että ne olisivat hallinneet *koko* määrättyä teollisuusalaa, ei vielä ollut. Tällaisten monopolististen liikeyritysten syntyminen ja kasvu (tämä prosessi ei luultavasti Englannissa enempää kuin Amerikassakaan ole pysähtynyt? tuskinpa edes Kautsky uskaltaa kieltää, että sota on edistänyt ja kärjistänyt sitä) tekee entisen vapaan kilpailun *mahdottomaksi,* kaivaa maaperää sen jalkojen alta, ja se, että maapallo on jo jaettu, *pakoittaa* siirtymään rauhallisesta siirtomaa-alueiden laajentamisesta aseelliseen taisteluun siirtomaiden ja vaikutuspiirien *uudelleenjakamiseksi.* On naurettavaa ajatellakin, että protektionismin *heikkeneminen* kahdessa maassa voi jotakin siinä muuttaa.

Edelleen, pääoman maastaviennin pieneneminen *kahdessa* maassa muutamien vuosien aikana. Noilla kahdella maalla, Ranskalla ja Saksalla, oli esimerkiksi Harms'in tilaston mukaan vuonna 1912 pääomia ulkomailla

suunnilleen 35 miljardia markkaa (noin 17 miljardia ruplaa) kullakin, kun taas yksistään Englannilla oli kaksi kertaa enemmän *. Pääoman maastaviennin kasvu ei ollut eikä voinutkaan olla kapitalismin vallitessa tasasuhtaista. Siitä, että pääoman kasaantuminen olisi heikennyt tai sisämarkkinain vastaanottokyky vakavasti muuttunut esimerkiksi joukkojen asemassa tapahtuneen valtavan parannuksen johdosta, Kautsky ei voi edes hiiskahtaakaan. Kahdessa maassa muutamien vuosien aikana tapahtuneen pääomanviennin pienenemisen perusteella ei näissä oloissa voida mitenkään tehdä johtopäätöstä uuden aikakauden lähenemisestä.

„Voimistuva finanssipääomakoplien yhteenpunoutuminen kansainvälisessä mitassa". Se on ainoa todella yleinen ja epäilemätön ei muutamien vuosien eikä kahden maan, vaan koko maailman, koko kapitalismin tendenssi. Mutta miksi sen seurauksena pitäisi olla pyrkimys aseistariisumiseen eikä aseistautumiseen, kuten on tähän saakka ollut? Ottakaamme mikä hyvänsä yleismaailmallisista „tykki"- (ja yleensä sotavarusteita tuottavista) firmoista, esimerkiksi Armstrongin toiminimi. Joku aika sitten englantilainen aikakauslehti „The Economist" (toukokuun 1 pnä 1915) kirjoitti, että tuon toiminimen *liikevoitto* nousi 606.000 Englannin punnasta (noin 6 miljoonasta ruplasta) vuonna 1905/06 856.000 puntaan vuonna 1913 ja 940.000 puntaan *(9 miljoonaan ruplaan)* vuonna 1914. Finanssipääoman yhteenpunoutuneisuus on tässä hyvin laajamittaista ja käy yhä laajemmaksi; saksalaiset kapitalistit „ottavat osaa" englantilaisen toiminimen asioihin; englantilaiset toiminimet rakentavat sukellusveneitä Itävallalle j.n.e. Kansainvälisesti-yhteenpunoutunut pääoma tekee mainioita liikeoperaatioita aseistuksella ja sodilla. Kun eri kansallisten pääomien yhteenliittymisestä ja punoutumisesta eheäksi internationaliseksi kokonaisuu-

---

* Ks. *Bernhard Harms,* „Probleme der Weltwirtschaft". Jena, 1912 (*Bernhard Harms,* „Maailmantalouden probleemeja". Jena, 1912. *Toim.*). *George Paish,* „Great Britains Capital Investments in Colonies etc." aikakauslehdessä „Journal of the Royal Statist. Soc.", vol. LXXIV, 1910/11, p. 167 (*George Paish,* „Iso-Britannian pääomasijoitukset siirtomaissa j n.e." „Kuninkaallisen tilastoyhdistyksen aikakauslehdessä" LXXIV osa, 1910/11, s. 167. *Toim.*). Lloyd-George puheessaan vuoden 1915 alussa arvioi Englannin ulkomaille sijoitetut pääomat 4 miljardiksi Englannin punnaksi, siis noin 80 miljardiksi markaksi.

deksi johdetaan taloudellinen aseistariisumistendenssi, niin se on samaa kuin asettaa hyväntahtoiset porvarilliset toivomukset luokkaristiriitojen heikkenemisestä noiden ristiriitojen todellisen kärjistymisen tilalle.

V

Kautsky puhuu sodan „opetuksista" täysin poroporvarillisessa hengessä, esittäen nuo opetukset jonkinlaisen sodan kärsimyksistä johtuvan moraalisen kauhun mielessä. Tässä esimerkiksi hänen mietelmänsä, joka on esitetty kirjasessa „Kansallinen valtio" y.m.:

„Ei ole epäiltävissä eikä vaadi todisteita se, että on olemassa kerroksia, jotka ovat mitä hartaimmin kiinnostettuja yleismaailmallisesta rauhasta ja aseistariisumisesta. Pikkuporvareja ja pientalonpoikia, jopa monia kapitalisteja ja intelligenttejä eivät sido imperialismiin mitkään sellaiset intressit, jotka vaikuttaisivat voimakkaammin kuin se vahinko, jonka sota ja aseistautuminen näille kerroksille tuo" (s. 21).

Tämä on kirjoitettu helmikuussa 1915! Tosiasiat puhuvat kaikkien omistavien luokkien, aina pikkuporvaristoa ja „sivistyneistöä" myöten, yhtyvän järjestään imperialisteihin, mutta Kautsky, aivan kuin koteloihminen, torjuu imelin sanoin tavattoman itsetyytyväisen näköisenä tosiasiat. Hän ei arvostele pikkuporvariston intressejä sen *menettelyn,* vaan muutamien pikkuporvarien *sanojen* perusteella, vaikka heidän tekonsa kumoavat nuo sanat joka askeleella. Se on aivan samaa, kuin jos me emme porvariston „intressejä" yleensä arvostelisi sen tekojen, vaan porvarillisten pappien rakkauttauhkuvien puheiden perusteella, pappien, jotka vannovat ja vakuuttavat, että nykyinen järjestelmä on kristillisten ihanteiden kyllästämä. Kautsky käyttää marxilaisuutta siten, että siitä haihtuu kaikki sisältö ja jälelle jää ainoastaan sana „intressi" sen jonkinlaisessa yliluonnollisessa, spiritualistisessa merkityksessä, koska ei tarkoiteta reaalista ekonomiikkaa, vaan viattomia yhteishyvätoivomuksia.

Marxilaisuus arvostelee „intressejä" luokkaristiriitojen ja luokkataistelun perusteella, jotka ilmenevät jokapäiväisen elämän miljoonissa tosiseikoissa. Pikkuporvaristo haaveilee ja jaarittelee ristiriitojen lieventämisestä,

„perustellen" sitä sillä, että niiden kärjistäminen johtaa „vahingollisiin seurauksiin". Imperialismi on omistavien luokkien kaikkien kerrosten alistamista finanssipääoman alaiseksi ja maailman jakoa 5—6 „suur"-vallan kesken, joista useimmat osallistuvat nyt sotaan. Maailman jako suurvaltojen kesken merkitsee sitä, että niiden kaikki omistavat väestökerrokset *ovat kiinnostuneita* siirtomaiden ja vaikutusalueiden omistamisesta, vieraiden kansakuntien sortamisesta, enemmän tai vähemmän suurituloisista paikoista ja etuoikeuksista, jotka ovat yhteydessä „suur"-valtaan ja riistävään kansakuntaan kuulumisen kanssa *.

Ei voida elää vanhaan tapaan, siten kuin tasaisesti kehittyvän ja uusiin maihin vähitellen leviävän kapitalismin verrattain rauhallisissa, kulttuurisissa ja rauhanomaisissa oloissa, sillä on alkanut toinen aikakausi. Finanssipääoma *tunkee* ja on tunkeva määrätyn maan pois suurvaltain riveistä, riistävä siltä siirtomaat ja sen vaikutusalueet (kuten uhkaa tehdä Saksa, joka on lähtenyt sotaan Englantia vastaan), riistävä pikkuporvaristolta sen „suurvalta"-etuoikeudet ja sivutulot. Se on tosiasia, jota sota todistaa. Siihen *on johtanut* itse asiassa se ristiriitojen kärjistyminen, jonka ovat jo aikoja sitten tunnustaneet kaikki ja muun muassa samainen Kautsky kirjasessa „Tie valtaan".

Ja nyt, kun suurvaltaetuoikeuksista käytävästä aseellisesta taistelusta on tullut tosi, Kautsky alkaa *vakuutella* kapitalisteille ja pikkuporvaristolle, että sota on hirveä juttu, mutta aseistariisuminen on hyvä juttu, aivan samoin ja aivan samoin tuloksin, kuin kristillinen pappi

---

* E. Schultze tiedoittaa, että vuonna 1915 arvioitiin arvopaperien summa koko maailmassa 732 miljardiksi frangiksi siihen luettuna sekä valtion- ja kunnallislainat, panttikirjat että kauppa- ja teollisuusyhtiöiden osakkeet y.m.s. Tästä summasta tuli Englannin osalle 130 miljardia fr., Amerikan Yhdysvaltojen — 115, Ranskan — 100 ja Saksan osalle 75 miljardia fr.,— siis kaikkien näiden neljän suurvallan osalle 420 miljardia fr., s.o. enemmän kuin puolet koko summasta. Tästä voidaan päätellä, kuinka suuria ovat etumaisten, suurvaltakansakuntien edut ja etuoikeudet, kansakuntien, jotka ovat jättäneet jälkeensä toiset kansat sekä sortavat ja ryöstävät niitä (*Dr. Ernst Schultze*, „Das französische Kapital in Russland" „Finanz-Archiv'issa", Berlin, 1915, Jahrg. 32, S. 127) (*Tohtori Ernst Schultze*, „Ranskalainen pääoma Venäjällä" „Finanz-Archiv" julkaisussa, Berliini, 1915, 32. vuosikerta, s. 127. *Toim.*). Suurvaltakansakuntain „isänmaan puolustus" on vieraiden kansakuntain ryöväyksestä koituvan saaliin puolustamista. Venäjällä, kuten tunnettua, kapitalistinen imperialismi on heikompi, mutta sotilaallis-feodaalinen imperialismi sen sijaan voimakkaampi.

vakuuttelee saarnatuolista kapitalisteille, että lähimmäisenrakkaus on jumalan käsky, sielun pyrkimys ja sivilisaation moraalinen laki. Se, mitä Kautsky sanoo taloudellisiksi „ultraimperialismi"-tendensseiksi, on itse asiassa nimenomaan pikkuporvarillista *vakuuttelua,* jolla *suostutellaan* finanssimiehiä olemaan tekemättä pahaa.

Pääomanvienti? *Mutta* pääomaa viedään enemmän itsenäisiin maihin, esimerkiksi Amerikan Yhdysvaltoihin, kuin siirtomaihin. Siirtomaiden anastaminen? *Mutta* ne on jo kaikki anastettu, ja ne miltei kaikki pyrkivät vapautumaan: „Intia voi lakata olemasta Englannin alusmaa, mutta se ei koskaan joudu eheänä valtakuntana toisen vieraan vallan alle" (siteeratun kirjasen 49. s.). „Minkä tahansa kapitalistisen teollisuusvaltion jokainen pyrkimys hankkia oma siirtomaa, joka riittää tekemään tuon valtion riippumattomaksi ulkovalloista raaka-aineiden saantiin nähden, saisi varmaankin kaikki toiset kapitalistiset valtiot yhtymään tuota valtiota vastaan, saisi sen loputtomiin, näännyttäviin sotaselkkauksiin, tuomatta sitä lähemmäksi sen päämäärää. Tämä politiikka olisi varmin tie valtion koko taloudellisen elämän vararikkoon" (ss. 72—73).

Eikö tuo sitten ole poroporvarillista vakuuttelua, jolla suostutellaan finanssimiehiä luopumaan imperialismista? Peloitella kapitalisteja vararikolla on samaa kuin kehoittaa pörssikeinottelijoita olemaan keinottelematta pörssissä, koska „useat menettävät siten koko omaisuutensa". Kilpailevan kapitalistin ja kilpailevan kansakunnan vararikosta pääoma *voittaa* keskittyen yhä enemmän; siis mitä kärkevämpää ja „kireämpää" on taloudellinen kilpailu, s.o. taloudellinen sysääminen vararikkoon, sitä voimakkaammin kapitalistit pyrkivät sen lisäksi sysäämään kilpailijansa vararikkoon *aseellisesti.* Mitä vähemmän jää jäljelle maita, joihin voidaan viedä pääomaa niin edullisesti kuin siirtomaihin ja Turkin kaltaisiin riippuvaisiin valtioihin — sillä *näissä* tapauksissa finanssimies saa kolme kertaa suuremman voiton kuin vietäessä pääomaa Amerikan Yhdysvaltojen kaltaiseen vapaaseen, itsenäiseen ja sivistyneeseen maahan — sitä *ankarampaa* on taistelu Turkin, Kiinan y.m. maiden

alistamiseksi ja jakamiseksi. Näin sanoo taloustieteen teoria finanssipääoman ja imperialismin aikakaudesta. Näin sanovat tosiasiat. Mutta Kautsky muuttaa kaikki äiteläksi poroporvarilliseksi „moraaliksi": ei kannata muka kovin kiivailla eikä varsinkaan käydä sotaa Turkin jakamisesta tai Intian anastamisesta, sillä mikään „ei kuitenkaan ole pitkäaikaista", ja yleensä olisi parempi kehittää kapitalismia rauhanomaisesti... Tietysti vieläkin parempi olisi kehittää kapitalismia ja laajentaa markkinoita lisäämällä palkkaa: sellainen on täysin „ajateltavissa", ja finanssimiesten omaantuntoon vetoaminen tässä hengessä olisi sopivin papinsaarna-aihe... Hyväntahtoinen Kautsky on saanut saksalaiset finanssimiehet miltei täysin vakuuttumaan ja suostumaan siihen, ettei kannata taistella Englannin kanssa siirtomaista, sillä nuo siirtomaat kuitenkin hyvin pian vapautuvat!..

Englannin vienti Egyptiin ja tuonti sieltä kasvoi vuodesta 1872 vuoteen 1912 heikommin kuin Englannin koko vienti ja tuonti. „Marxilaisen" Kautskyn moraali on: „meillä ei ole mitään perusteita olettaa, että ilman Egyptin sotilaallista valloitusta kaupankäynti sen kanssa olisi kasvanut vähemmän pelkästään taloudellisten tekijäin vaikutuksesta" (72). „Pääoman laajenemistavoitteet" „voidaan *parhaiten* saavuttaa *rauhanomaisella demokratialla* eikä imperialismin väkivaltaisilla keinoilla" (70).

Mikä erinomaisen vakava, tieteellinen, „marxilainen" analyysi! Kautsky on „korjannut" loistavasti tuota järjetöntä historiankulkua ja „todistanut", että englantilaisten ei olisi lainkaan pitänyt riistää Egyptiä ranskalaisilta eikä saksalaisten finanssimiesten ensinkään kannattanut aloittaa sotaa ja järjestää muiden toimenpiteiden ohella Turkin-retkeä ajaakseen englantilaiset pois Egyptistä! Kaikki se on väärinkäsitystä, eikä mitään muuta,— englantilaiset eivät vielä ole hoksanneet sitä, että „parasta" on kieltäytyä harjoittamasta väkivaltaa Egyptiä kohtaan ja siirtyä (*Kautskyn mukaan* pääomanviennin laajentamistarkoituksissa!) „rauhanomaiseen demokratiaan"...

„Tietysti se oli porvarillisten friitrederien mielikuvitusta, kun he luulivat, että kauppavapaus poistaa kokonaan taloudelliset ristiriidat, joita kapitalismi synnyttää. Ei vapaa kauppa eikä demokra-

tiakaan voi poistaa niitä. Mutta me olemme joka suhteessa kiinnostuneita siitä, että nämä ristiriidat taistellaan pois muodoissa, jotka tuottavat työtätekeville joukoille vähemmän kärsimyksiä ja uhreja" (73).

Herra varjelkoon! Armahda, herra! Mikä on poroporvari? — kysyi Lassalle — ja vastasi runoilijan tunnetulla mietelmällä: „poroporvari on tyhjä suoli, joka on täynnänsä kauhua ja luottamusta jumalan armeliaisuuteen" [2].

Kautsky on prostituoinut marxilaisuuden tavattomasti ja muuttunut todelliseksi papiksi. Pappi *suostuttelee* kapitalisteja siirtymään rauhanomaiseen demokratiaan — ja sanoo sitä dialektiikaksi: kun alussa oli vapaakauppa ja sitten monopolit ja imperialismi, niin miksei voisi olla „ultraimperialismia" ja jälleen vapaakauppaa? Pappi *lohduttelee* riistettyjä joukkoja kuvaillen tuon „ultraimperialismin" hyvyyksiä, vaikkei tämä pappi ota edes sanoakseen onko sellainen „toteutuva"! Niille, jotka puolustavat uskontoa sillä perusteella, että se lohduttaa ihmistä, Feuerbach osoitti aivan oikein lohdutuksen taantumuksellisen merkityksen: se, joka lohduttaa orjaa, sen sijaan että kehoittaisi häntä nousemaan kapinaan orjuutta vastaan, auttaa orjanomistajia.

Kaikki ja kaikenlaiset sortajaluokat tarvitsevat herruutensa suojaksi kahta sosiaalista funktiota: pyövelin ja papin funktiota. Pyövelin on nujerrettava sorrettujen vastarinta ja kapinointi. Papin on lohdutettava sorrettuja, piirrettävä heille tulevaisuuden näköaloja kärsimysten lievenemisestä ja uhrien vähenemisestä luokkaherruuden säilyessä (se on erittäin sopivaa tehdä takaamatta näiden tulevaisuuden näköalojen „toteutumista"...) ja siten taivutettava heidät sovinnollisiksi tätä herruutta kohtaan, vieroitettava heidät vallankumouksellisesta toiminnasta, järkytettävä heidän vallankumouksellista mielialaansa, horjutettava heidän vallankumouksellista päättäväisyyttään. Kautsky on muuttanut marxilaisuuden mitä inhoittavimmaksi ja typerimmäksi vastavallankumoukselliseksi teoriaksi, mitä likaisimmaksi papilliseksi pimitykseksi.

Vuonna 1909 kirjasessa „Tie valtaan" hän myönsi — kenenkään kiistämättä ja kumoamatta — kapitalismin

ristiriitojen kärjistyvän, sotien ja vallankumouksien aikakauden, uuden „vallankumouksellisen ajanjakson" lähenevän. Ei voi olla — lausuu hän — „ennenaikaista" vallankumousta ja julistaa „suoranaiseksi asiamme pettämiseksi" sen, että kieltäydytään ottamasta lukuun kapinan voiton mahdollisuutta, vaikka taistelun edellä ei voida kiistää myöskään tappion mahdollisuutta.

Sota on tullut. Ristiriidat ovat kärjistyneet *vieläkin enemmän*. Joukkojen kurjuus on saavuttanut jättiläismäiset mittasuhteet. Sota pitkittyy ja sen tanner yhä laajenee. Kautsky kirjoittaa kirjasen toisensa jälkeen, noudattaa kuuliaisesti sensuurin käskyjä, ei esitä tietoja maiden rosvoamisesta eikä sodan kauhuista, sotatarvikkeiden hankkijain skandaalimaisista voitoista, kalliista ajasta, mobilisoitujen työläisten „sotaorjuudesta", vaan sen sijaan lohduttaa lohduttamistaan proletariaattia — lohduttaa esittämällä esimerkkejä niistä sodista, jolloin porvaristo oli vallankumouksellinen tai edistysmielinen, jolloin „itse Marx" toivoi tämän tai tuon porvariston voittoa, lohduttaa numeroriveillä ja -sarakkeilla, jotka todistavat kapitalismin olevan „mahdollista" ilman siirtomaita ja ryöväystä, ilman sotia ja aseistautumista, todistavat „rauhanomaisen demokratian" paremmuutta. Uskaltamatta kiistää joukkojen hädänalaisuuden lisääntymistä ja vallankumouksellisen tilanteen todellista, silminnähtävää lähenemistä (siitä ei saa puhua! sensuuri kieltää...) Kautsky matelee porvariston ja opportunistien edessä piirtäen „tulevaisuuden näköalan" (jonka „toteutumismahdollisuuksia" hän *ei takaa*) sellaisista taistelumuodoista uudessa vaiheessa, jolloin tulee olemaan „vähemmän uhreja ja kärsimyksiä"... Fr. Mehring ja Rosa Luxemburg ovat aivan oikeassa sanoessaan tämän johdosta Kautskya ilotytöksi (Mädchen für alle).

* * *

Elokuussa 1905 oli Venäjällä vallankumouksellinen tilanne. „Lohduttaakseen" levottomia joukkoja tsaari lupasi Bulyginin Duuman. Jos voidaan sanoa „ultraimperialismiksi" sitä, että finanssimiehet kieltäytyvät aseistautumisesta ja sopivat keskenään „pitkäaikaisesta rauhasta", niin Bulyginin lainneuvottelujärjestelmää voi-

taneen sanoa „ultraitsevaltiudeksi". Olettakaamme hetkeksi, että huomenna satakunta maailman suurfinanssimiestä, jotka ovat „yhteenpunoutuneet" sadoissa jättiläistuotantolaitoksissa, *lupaa* kansoille puolustaa sodan jälkeen aseistariisumista (oletamme hetkeksi tällaista, voidaksemme tarkkailla poliittisia johtopäätöksiä Kautskyn typerästä teoriasta). Tällöinkin olisi suoranaista proletariaatin pettämistä neuvoa sitä kieltäytymään vallankumouksellisesta toiminnasta, jota ilman kaikki lupaukset, kaikki parhaat tulevaisuuden näköalat ovat pelkkää kangastusta.

Sota ei ole tuonut kapitalistiluokalle ainoastaan jättiläismäisiä voittoja ja loistavia tulevaisuuden näköaloja uusista ryöstömahdollisuuksista (Turkki, Kiina y.m.), uusista miljarditilauksista ja uusista isomman koron tuottavista lainoista. Enemmänkin. Se on tuonut kapitalistiluokalle sitäkin suurempia poliittisia etuja hajoittamalla ja turmelemalla proletariaattia. Kautsky on apuna tuossa turmelemisessa, siunaa tuon taistelevien proletaarien internationalisen *hajaannuksen*, jonka *tarkoituksena on yhtenäisyys* „oman" kansakunnan opportunistien, Südekumien kanssa! Ja löytyy ihmisiä, jotka eivät ymmärrä sitä, että vanhojen puolueiden yhtenäisyystunnus merkitsee kansallisen proletariaatin „yhtenäisyyttä" oman kansallisen porvariston kanssa ja eri kansakuntien proletariaatin *hajoittamista...*

VI

Edelliset rivit oli jo kirjoitettu, kun ilmestyi „Neue Zeit" lehden toukokuun 28 päivän numero (№ 9), joka sisälsi Kautskyn loppupäätelmän „sosialidemokratian romahduksesta" (Cunowia vastaan tähdättyjen väittämiensä 7. §). Kaikki entiset ja yhden uuden sosialichauvinismia puolustavan sofismin Kautsky on yhdistänyt ja summeerannut seuraavalla tavalla:

„Se ei suorastaan ole totta, että sota olisi puhtaasti imperialistinen, että sodan alettua vaihtoehtona olisi ollut: imperialismi tai sosialismi ja että Saksan, Ranskan ja monessa suhteessa myös Englannin sosialistiset puolueet ja proletaariset joukot olisivat heittäytyneet ajattelematta, yksinomaan vain parlamenttimiesten

vähäisen ryhmän kehoituksesta imperialismin syliin, pettäneet sosialismin ja saaneet täten aikaan historiassa vertaansa vailla olevan romahduksen".

Uusi sofismi ja uutta työläisten pettämistä: sota nähkääs ei ole „puhtaasti" imperialistinen!

Nykyisen sodan luonnetta ja merkitystä koskevassa kysymyksessä Kautsky horjuu hämmästyttävästi, ja sitä paitsi tämä puoluejohtaja kiertää aina kaikki Baselin ja Chemnitzin edustajakokouksen täsmälliset ja viralliset lausunnot yhtä varovasti kuin varas viimeisen varkauspaikkansa. Kirjasessa „Kansallinen valtio j.n.e.", joka on kirjoitettu helmikuussa 1915, Kautsky vakuutti, että sota „loppukädessä on kuitenkin imperialistinen" (s. 64). Nyt esitetään uusi veruke: ei *puhtaasti* imperialistista — entä minkälaista vielä?

Osoittautuu, että se on lisäksi kansallista! Kautsky on päässyt tällaiseen ylettömyyteen seuraavanlaisen „plehanovilaisen" myös-dialektiikan avulla:

„Nykyinen sota ei ole ainoastaan imperialismin, vaan myös Venäjän vallankumouksen luomus". Hän, Kautsky, aavisti jo vuonna 1904, että Venäjän vallankumous herättää uudessa muodossa henkiin panslavismin, että „demokraattinen Venäjä tulee kiertämättä kiihottamaan voimakkaasti Itävallan ja Turkin slaavilaisten pyrkimyksiä kansallisen riippumattomuuden saavuttamiseksi... Tällöin myös Puolan kysymys käy kärkeväksi... Itävalta on tällöin luhistuva, sillä tsarismin romahdettua hajoaa se rautavanne, joka nykyään yhdistää toisistaan erilleen pyrkiviä aineksia" (viimeksi mainitun sitaatin, joka on hänen artikkelistaan vuodelta 1904 Kautsky esittää nyt itse)... „Venäjän vallankumous... antoi uuden voimakkaan sysäyksen Idän kansallisille pyrkimyksille ja lisäsi Euroopan probleemeihin Aasian probleemit. *Nykyisen* sodan aikana *nuo kaikki probleemit* tuovat myrskyisästi esiin itsensä ja saavat kerrassaan ratkaisevan merkityksen *kansan*joukkojen, siinä luvussa *proletaaristenkin,* mielialaan nähden, kun taas hallitsevien luokkien keskuudessa ovat vallalla imperialistiset tendenssit" (s. 273; kursivointi meidän).

Siinä teille vielä eräs näyte marxilaisuuden prostituoinnista! *Koska* „demokraattinen Venäjä" kiihoittaisi Itä-Euroopan kansakuntia pyrkimään vapauteen (mikä on kiistatonta), *niin* nykyinen sota, joka ei vapauta ainoatakaan kansakuntaa, vaan saattaa lopputuloksesta huolimatta monet kansakunnat orjuuteen, ei olekaan „puhtaasti" imperialistista sotaa. *Koska* „tsarismin

romahdus" merkitsisi Itävallan luhistumista sen epädemokraattisen kansallisen järjestelmän vuoksi, *niin* väliaikaisesti voimistunut vastavallankumouksellinen tsarismi, ryöväämällä Itävaltaa ja saattamalla Itävallan kansakunnat *entistä pahempaan* sortoon, ei ole antanut „nykyiselle sodalle" puhtaasti imperialistista, vaan vississä määrin kansallisen luonteen. *Koska* „hallitsevat luokat" puijaavat tyhmiä pikkuporvareita ja poljettuja talonpoikia kertomalla satuja imperialistisen sodan kansallisista päämääristä, *niin* tieteen miehellä, „marxilaisuuden" auktoriteetilla, II Internationalen edustajalla on oikeus totuttaa joukot tähän puijaukseen käyttämällä „formulaa": hallitsevilla luokilla on imperialistiset tendenssit, mutta „kansalla" ja proletaarisilla joukoilla — „kansalliset" pyrkimykset.

Dialektiikka muutetaan mitä katalimmaksi, halpamaisimmaksi sofistiikaksi!

Kansallisena elementtinä nykyisessä sodassa on *vain* Serbian sota Itävaltaa vastaan (mikä on mainittu muun muassa puolueemme Bernin neuvottelukokouksen päätöslauselmassa)*. Vain Serbiassa ja serbialaisten keskuudessa on monivuotinen ja miljoonaisia „kansanjoukkoja" käsittävä kansallinen vapausliike, jonka „jatkona" Serbian sota Itävaltaa vastaan on. Jos tämä sota olisi eristettyä, s.o. ei olisi yhteydessä yleiseurooppalaiseen sotaan, Englannin, Venäjän y.m. omanvoitonpyyteisiin ja ryöstötarkoitusperiin, niin kaikkien sosialistien *velvollisuutena* olisi silloin toivottaa menestystä Serbian *porvaristolle* — tämä on ainoa oikea ja ehdottoman välttämätön johtopäätös nykyisen sodan kansallisesta momentista. Mutta sofisti Kautsky, joka on nyt itävaltalaisten porvarien, klerikaalien ja kenraalien palveluksessa, ei teekään juuri tätä johtopäätöstä!

Edelleen. Tieteellisen evoluutiometodin viimeisenä saavutuksena Marxin dialektiikka kieltää nimenomaan tarkastelemasta kohdetta eristetysti, s.o. yksipuolisesti ja muodottomaksi vääristeltynä. Serbian ja Itävallan sodan kansallisella momentilla ei ole eikä voikaan olla mitään vakavampaa merkitystä yleiseurooppalaisessa

* Ks. *V. I. Lenin,* Teokset, 4. painos, 21. osa, s. 138. *Toim.*

sodassa. Jos Saksa voittaa, niin se kuristaa Belgian, lisäksi osan Puolasta, ehkäpä osan Ranskaakin y.m. Jos Venäjä voittaa, niin se kuristaa Galitsian, lisäksi osan Puolasta, Armenian j.n.e. Jos tulee „tasapeli", niin kansallissorto jää entisenlaiseksi. Serbialle, t.s. nykyisen sodan osanottajien jollekin sadasosalle sota on porvarillisen vapausliikkeen „politiikan jatkamista". $^{99}/_{100}$:lle sota on imperialistisen, s.o. raihnistuneen porvariston, politiikan jatkamista, porvariston, joka pystyy raiskaamaan, mutta ei vapauttamaan kansakuntia. „Vapauttaessaan" Serbiaa kolmisopimus *myy* Serbian vapauden edut italialaiselle imperialismille korvaukseksi avusta Itävallan ryöstämisessä.

Kaikki tuo on yleisesti tunnettua, ja kaiken tuon Kautsky on häpeämättömästi vääristänyt opportunistien puolustukseksi. Luonnossa, enempää kuin yhteiskunnassakaan *ei ole* eikä voikaan olla „puhtaita" ilmiöitä — näin opettaa nimenomaan Marxin dialektiikka, joka osoittaa meille, että itse puhtauskäsite on eräänlaista ahtautta, yksipuolisuutta inhimillisessä tietoamisessa, joka ei ulotu käsittämään loppuun saakka kohteen koko monimutkaisuutta. Maailmassa ei ole eikä voikaan olla „puhdasta" kapitalismia, vaan on siinä aina *sekoituksina* milloin feodalismia milloin pikkuporvarillisuutta tai vielä jotain muuta. Siksipä sen mieleenjohdattaminen, ettei sota ole „puhtaasti" imperialistinen, kun kysymys on „kansanjoukkojen" räikeästä pettämisestä imperialistien taholta, jotka tieten taiten verhoavat aito ryövärimäisiä pyyteitään „kansallisella" fraseologialla, — merkitsee samaa kuin olla äärettömän tyhmä pedantti tai vehkeilijä ja petturi. Koko asian ydin on juuri siinä, että Kautsky *tukee* imperialistien harjoittamaa kansan pettämistä puhuessaan, että „kansanjoukkojen, siinä luvussa proletaaristenkin, suhteen ratkaiseva merkitys on ollut „kansallisilla probleemeilla, *mutta* hallitsevien luokkien suhteen — „imperialistisilla tendensseillä" (s. 273), ja „vahvistaessaan" sen kvasi-dialektisella viittauksella „loputtoman monipuoliseen todellisuuteen" (s. 274). Todellisuus on epäilemättä loputtoman monipuolinen, se on pyhä totuus! Mutta epäilemätöntä on myös se, että

tässä loputtomassa monipuolisuudessa on kaksi tärkeintä perusvirtausta: sodan objektiivisena sisältönä on imperialismin „politiikan jatkaminen", t.s. „suurvaltain" raihnistuneen porvariston (ja niiden hallitusten) harjoittama vieraiden kansojen ryövääminen, kun taas „subjektiivisena" vallitsevana ideologina ovat „kansalliset" fraasit, joita levitetään joukkojen pimittämistarkoituksissa.

Olemme jo tarkastelleet Kautskyn vanhaa sofismia, jonka hän toistaa yhä uudelleen, että muka „vasemmistolaiset" esittivät asian siten, kuin vaihtoehtona olisi „sodan puhjetessa" ollut: joko imperialismi tai sosialismi. Se on säädytöntä kieroilua, sillä Kautsky tietää mainiosti, että vasemmistolaiset asettivat *toisenlaisen* vaihtoehdon: joko puolueen yhtyminen imperialistiseen ryöväykseen ja petokseen tai vallankumouksellisten toimintojen propagointi ja valmistelu. Kautsky tietää myös, että *vain* sensuuri on hänen turvanaan estämässä „vasemmistolaisia" paljastamasta Saksassa sitä turhaa lorua, jota hän Südekumeihin kohdistuvassa lakeijamaisuudessaan levittää.

Mitä tulee „proletaaristen joukkojen" ja „parlamenttimiesten mitättömän pienen ryhmän" välisiin suhteisiin, niin niistä Kautsky esittää erään kuluneimmista vastaväitteistä:

„Jätämme syrjään saksalaiset, ollaksemme puolustamatta itseämme; mutta tahtoneekohan kukaan väittää vakavasti, että sellaiset henkilöt kuin Vaillant ja Guesde, Hyndman ja Plehanov olisivat yhdessä päivässä muuttuneet imperialisteiksi ja pettäneet sosialismin? Jätämme syrjään parlamenttimiehet ja „instanssit" "... (Kautsky vihjaa ilmeisesti Rosa Luxemburgin ja Fr. Mehringin „Internationale" aikakauslehteen, jossa instanssipolitiikkaan, s.o. Saksan sosialidemokraattisen puolueen virallisiin huippukerroksiin, sen Keskuskomiteaan — „vorstandiin", sen parlamenttiryhmään j.n.e. suhtaudutaan ansaitulla halveksunnalla) — ... „mutta kuka uskaltaa väittää, että parlamenttimiesten mitättömän pienen ryhmän käsky on yksistään riittävä siihen, että 4 miljoonaa Saksan tietoista proletaaria 24 tunnin sisällä tekisi täyskäännöksen oikealle, suoraan entisiä päämääriään vastaan? Jos tämä olisi totta, niin se tietenkin todistaisi hirveää romahdusta, mutta ei ainoastaan puolueemme, vaan *joukkojenkin* (kursiivi Kautskyn) romahdusta. Jos joukot olisivat noin selkärangatonta lammaslaumaa, niin silloin voisimme antaa itsemme haudattavaksi" (s. 274).

Poliittisesti ja tieteellisesti arvovaltaisin Karl Kautsky on jo haudannut itsensä käytöksellään ja säälittävien verukkeiden valikoinnilla. Se, joka ei ymmärrä tai ei edes tajua tätä, on sosialismin suhteen toivoton, ja juuri siksi Mehring, Rosa Luxemburg ja heidän kannattajansa ovat ottaneet ainoan oikean äänensävyn „Internationalessa", kohdellessaan Kautskya ja Kumpp. mitä halpamaisimpina henkilöinä.

Ajatelkaapa vain: sotaan suhtautumisesta ovat *saattaneet* lausua mielipiteensä jossain määrin vapaasti (t.s. joutumatta ilman muuta kiinnikaapatuksi ja kasarmiin viedyksi, olematta välittömän ammutuksijoutumisuhkan alaisena) *vain*„parlamenttimiesten mitättömän pieni ryhmä" (he ovat äänestäneet vapaasti, lainmukaisesti, heillä on ollut täysi mahdollisuus äänestää vastaan — siitä ei edes Venäjälläkään ole lyöty, ei tuhottu eikä edes vangittu), virkamiesten, sanomalehtimiesten j.n.e. pieni ryhmä. Nyt Kautsky sälyttää jalosti *joukkojen* kontolle tuon yhteiskunnallisen *kerroksen* petturuuden ja selkärangattomuuden, kerroksen, jonka *yhteydestä* opportunismin taktiikkaan ja ideologiaan samainen Kautsky on kirjoittanut kymmeniä kertoja useiden vuosien aikana! Yleensä tieteellisen tutkimustyön ja eritoten marxilaisen dialektiikan ensimmäinen ja tärkein sääntö vaatii kirjailijaa tarkastelemaan, missä *yhteydessä* on sosialismissa esiintyvien *suuntien* — sen suunnan, joka puhuu ja huutaa petturuudesta, soittaa sen johdosta hätäkelloa ja suunnan, joka ei huomaa petturuutta,— nykyinen taistelu siihen taisteluun, jota käytiin tätä ennen *kokonaisia vuosikymmeniä*. Kautsky ei hiiskahdakaan tästä eikä halua edes asettaa kysymystä suunnista ja *virtauksista*. Tähän saakka oli olemassa virtauksia, nyt niitä ei enää ole! Nyt on vain „auktoriteettien" kuuluisia nimiä, joilla lakeijasielut aina valttaavatkin. Varsinkin on mukavaa vedota tällöin toinen toiseensa ja ystävällisesti peittää omat „synnit" noudattamalla sääntöä: käsi käden pesee. No mitä opportunismia se on, huudahti L. Martov selostustilaisuudessa Bernissä (ks. „Sotsial-Demokratin" 36. numeroa), kun... kysymyksessä on Guesde, Plehanov ja Kautsky! On oltava varovaisempia syyttäessämme opportunismista sellaisia hen-

kilöitä kuin Guesde, kirjoitti Axelrod („Golos", № 86 ja 87). En rupea puolustamaan itseäni, kertaa Kautsky Berliinissä, mutta... Vaillant ja Guesde, Hyndman ja Plehanov! Käki kehuu kukkoa siitä hyvästä, että se kehuu käkeä.

Hartaassa palvelusinnossaan Kautsky on mennyt kirjoituksissaan niin pitkälle, että on suudellut jopa Hyndmaninkin kättä, kuvaillen häntä siten kuin tämä olisi siirtynyt imperialismin puolelle vasta päivä sitten. Mutta samaisessa „Neue Zeit" lehdessä ja maailman kymmenissä sosialidemokraattisissa sanomalehdissä Hyndmanin imperialismista on kirjoitettu jo *monia vuosia!* Jos Kautsky olisi kunnolla tutkiskellut mainitsemiensa *henkilöiden* poliittista elämäkertaa, niin hänen pitäisi muistella, eikö tuossa elämäkerrassa ole ollut sellaisia piirteitä ja tapahtumia, jotka ovat valmistelleet imperialismiin siirtymistä vuosikymmenien kuluessa eikä „päivässä", eikö Vaillant ole ollut jauresilaisten ja Plehanov menshevikkien ja likvidaattorien vankina? eikö Guesden esikuvallisen elottomassa ja lahjattomassa aikakauslehdessä „Sosialismi" [3], joka ei kyennyt ottamaan yhdessäkään tärkeässä kysymyksessä itsenäistä kantaa, Guesden *suunta* kuollut kaikkien nähden? eikö Kautsky osoittanut (lisäämme niitä varten, jotka asettavat hänetkin — täysin oikeudenmukaisesti — Hyndmanin ja Plehanovin rinnalle) selkärangattomuutta millerandilaisuutta koskevassa kysymyksessä, bernsteiniläisyyttä vastaan käydyn taistelun alussa j.n.e.?

Mutta mainittujen johtajien elämäkertojen tieteelliseen tutkimiseen kohdistuvasta mielenkiinnosta emme näe häivääkään. Ei edes yritetäkään tarkastella, puolustavatko nuo johtajat nyt itseään *omilla* todisteillaan vaiko kertaamalla opportunistien ja porvariston todisteita? Ovatko näiden johtajien teot saaneet vakavan poliittisen merkityksen heidän erikoisen vaikutusvaltansa johdosta vaiko sen johdosta, että he ovat yhtyneet vieraaseen, todella „vaikutusvaltaiseen" ja sotilasjärjestön tukemaan virtaukseen, nimittäin porvarilliseen virtaukseen? Kautsky ei ole edes ryhtynyt tutkimaan kysymystä; hänen huolenaan on vain se, että saisi sumutettua joukot, huumattua ne auktoriteettisten nimien helinällä, estettyä ne asetta-

masta kiistanalaista kysymystä selvästi ja selvittämästä sitä kaikinpuolisesti *.

...„nelimiljoonainen joukko on parlamenttimiesten mitättömän pienen ryhmän käskystä tehnyt täyskäännöksen oikealle"...

Jokainen sana on tässä vilppiä. Saksan puoluejärjestössä ei ollut neljää, vaan yksi miljoona, jota paitsi yhtenäistä tahtoa tässä joukkojärjestössä (kuten muissakin järjestöissä) edusti *vain* sen yhtenäinen poliittinen keskus, „mitättömän pieni ryhmä", joka petti sosialismin. Tuon pienen ryhmän mielipidettä tiedusteltiin, sitä kehoitettiin äänestämään, sillä oli mahdollisuus äänestää, kirjoittaa artikkeleita j.n.e. Joukkojen mielipidettä ei tiedusteltu. Joukkoja ei ainoastaan estetty äänestämästä, ne hajoitettiin ja niitä jahdattiin, eikä suinkaan parlamenttimiesten mitättömän pienen ryhmän *„käskystä"*, vaan sotilasviranomaisten käskystä. Sotilasjärjestö oli olemassa, *siinä* ei johtajien taholla ollut petturuutta, se kutsui „joukon" *yksitellen* asettaen uhkavaatimuksen: mene sotaväkeen (johtajiesi neuvon mukaan) tai sinut ammutaan. Joukko ei voinut toimia järjestyneesti, sillä sen aikaisemmin luotu järjestö, jonka olennoitumana oli Legienien, Kautskyjen ja Scheidemannien „pikku ryhmä", petti joukon, ja *uuden* järjestön luomiseen tarvitaan aikaa, tarvitaan päättäväisyyttä pyyhkäistä pois vanha, mädännyt ja aikansa elänyt järjestö.

Kautsky yrittää lyödä vastustajansa, vasemmistolaiset, merkitsemällä heidän tililleen järjettömyyden: vasemmistolaiset muka asettavat kysymyksen siten, että „vastauksena" sotaan „joukkojen" piti tehdä „24 tunnin sisällä" vallankumous, asettaa „sosialismi" imperialismia vastaan, muussa tapauksessa „joukot" osoittavat „selkä-

---

* Kautskyn vetoaminen Vaillantiin ja Guesdeen, Hyndmaniin ja Plehanoviin on kuvaavaa vielä eräässä suhteessa. Avomieliset imperialistit, kuten Lensch ja Haenisch (opportunisteista puhumattakaan), vetoavat nimenomaan Hyndmaniin ja Plehanoviin puolustaessaan *omaa* politiikkaansa. Ja heillä *on oikeus* vedota näihin, he puhuvat *totta* siinä suhteessa, että se todellakin on yhtä ja samaa politiikkaa. Kautsky sen sijaan puhuu halveksuen Lenschista ja Haenischista, noista radikaaleista, jotka ovat kääntyneet imperialismiin. Kautsky kiittää jumalaa siitä, ettei hän ole noiden publikaanien kaltainen, ettei hän ole samaa mieltä heidän kanssaan ja että hän on jäänyt vallankumoukselliseksi — niin että leikki pois! Mutta *itse asiassa* Kautskyn kanta on samanlainen. Tekopyhä chauvinisti Kautsky on mairittelevine fraaseineen paljoa inhoittavampi kuin tyhmänpuoleiset chauvinistit David ja Heine, Lensch ja Haenisch.

rangattomuutta ja petturuutta". Tuohan on silkkaa lorua, jolla typerien porvarillisten ja poliisikirjasten kyhääjät ovat tähän saakka „lyöneet" vallankumouksellisia ja jolla nykyään valttaa Kautsky. Kautskyn vasemmistolaisvastustajat tietävät mainiosti, että vallankumousta ei voida „tehdä", että vallankumoukset *syntyvät* objektiivisesti (puolueiden ja luokkien tahdosta riippumatta) kypsyneistä kriiseistä ja historian murroksista, että järjestöttä joukoilta puuttuu yhtenäistä tahtoa, että taistelu keskittyneiden valtioiden voimakasta terroristista sotilasjärjestöä vastaan on vaikea ja pitkällinen juttu. Joukot *eivät voineet* tehdä mitään, kun johtajat pettivät kriitillisenä hetkenä; mutta noiden johtajien „pikku ryhmät" olisivat *kyllä voineet* ja niiden olisi pitänyt äänestää sotamäärärahoja vastaan, esiintyä „kansalaisrauhaa" ja sodan puolustelua vastaan, sanoa sanansa *omien* hallitustensa tappion puolesta, järjestää kansainvälinen koneisto ampumakaivantoveljeilyn propagoimiseksi, toimittaa illegaalista kirjallisuutta *, jossa propagoidaan vallankumouksellisiin toimintoihin siirtymisen välttämättömyyttä j.n.e.

Kautsky tietää mainiosti, että Saksan „vasemmistolaiset" tarkoittavat nimenomaan tällaisia tai oikeammin sanoen *tämänkaltaisia* toimenpiteitä, ja että sotilassensuurin oloissa he eivät voi puhua niistä *suoraan* ja avoimesti. Halu puolustaa opportunisteja millä hinnalla hyvänsä johtaa Kautskyn vertaansa vailla olevaan halpamaisuuteen, kun hän piiloutuen sotilassensuurin selän taakse merkitsee vasemmistolaisten tilille ilmeisiä tyhmyyksiä varmana siitä, että sensorit pelastavat hänet paljastukselta.

---

* Ohimennen sanoen. Vastaukseksi siihen, että kiellettiin kirjoittamasta luokkavihasta ja luokkataistelusta, ei ollut lainkaan välttämätöntä lakkauttaa *kaikkia* sosialidemokraattisia sanomalehtiä. Halpamaisuutta ja pelkuruutta oli suostua vaatimukseen olla kirjoittamatta siitä, kuten „Vorwärts" teki. Tehtyään sen „Vorwärts" *poliittisesti* kuoli. L. Martov oli oikeassa sanoessaan sen julki. Mutta legaaliset sanomalehdet olisi voitu säilyttää julistamalla, että ne eivät ole puolue- *eikä sosialidemokraattisia* lehtiä, vaan yksinkertaisesti työläisten erään osan teknillisiä tarpeita palvelevia, t.s. *epäpoliittisia* sanomalehtiä. Illegaalinen sosialidemokraattinen kirjallisuus, joka *arvostelee* sotaa, ja legaalinen työväen kirjallisuus *ilman tällaista arvostelua,* kirjallisuus, joka ei puhu valheita, mutta joka vaikenee totuudesta,— miksi se olisi ollut mahdotonta?

VII

Vakava tieteellinen ja poliittinen kysymys, jota Kautsky on tietoisesti ja kaikenlaisin verukkein karttanut opportunistien suureksi mielihyväksi, on siinä, kuinka II Internationalen huomatuimmat edustajat *saattoivat* pettää sosialismin?

Meidän ei tietenkään tule asettaa tätä kysymystä määrättyjen auktoriteettien henkilökohtaisten elämäkertojen mielessä. Heidän elämäkertojensa tulevien kirjoittajien on tarkastettava asiaa myös tältä kannalta, mutta sosialistinen liike ei nykyään ole lainkaan kiinnostettu siitä, vaan sosialichauvinistisen *virtauksen* historiallisen syntyperän, ehtojen, merkityksen ja voiman tutkimisesta. 1) Mistä sosialichauvinismi ilmaantui? 2) mikä antoi sille voiman? 3) kuinka sitä vastaan on taisteltava? Vain tällainen kysymyksen asettelu on vakavaa, mutta asian siirtäminen „persoonallisuuksia" koskevaksi merkitsee käytännössä tavallista veruketta, sofistin koukkua.

Vastataksemme ensimmäiseen kysymykseen on tarkasteltava ensinnäkin, eikö sosialichauvinismin aatteellis-poliittinen sisältö ole *yhteydessä* johonkin aikaisempaan virtaukseen sosialismissa? toiseksi, missä suhteessa, todellisten poliittisten jaotusten kannalta katsoen, nykyinen sosialistien jakaminen sosialichauvinismin vastustajiin ja puolustajiin on aikaisempiin, historiallisesti edeltäneisiin jaotuksiin nähden?

Sosialichauvinismilla me ymmärrämme sitä, kun kannatetaan aatetta isänmaan puolustamisesta nykyisessä imperialistisessa sodassa, puolustellaan sosialistien ja „omien" maiden porvariston sekä hallitusten liittoa tässä sodassa, kieltäydytään „omaa" porvaristoa vastaan tähdätyn proletaaris-vallankumouksellisen toiminnan propagoinnista ja kannattamisesta j.n.e. On aivan ilmeistä, että sosialichauvinismin tärkein aatteellis-poliittinen sisältö käy yhteen opportunismin perusteiden kanssa. Se on *yksi ja sama* virtaus. Opportunismi vuosien 1914—1915 sodan oloissa onkin sosialichauvinismia. Tärkeintä opportunismissa on luokkien yhteistoiminnan aate. Sota saattaa päätökseen tuon aatteen yhdistäen samalla sen tavallisiin tekijöihin ja kiihokkeisiin koko joukon poik-

keuksellisia, pakoittaen erikoisin uhkauksin ja väkivalloin hajanaisen pieneläjäjoukon yhteistoimintaan porvariston kanssa: se seikka luonnollisesti laajentaa opportunismin kannattajien piiriä ja selittää täydellisesti monien eilisten radikaalien siirtymisen tuohon leiriin.

Opportunismi on laajojen joukkojen perusetujen uhraamista työläisten mitättömän vähemmistön väliaikaisten etujen vuoksi eli toisin sanoen työläisten erään osan liittoutumista porvariston kanssa proletariaatin joukkoja vastaan. Sota tekee tämän liiton erittäin näkyväksi ja pakottavaksi. Opportunismin ovat synnyttäneet ja kehittäneet vuosikymmenien kuluessa kapitalismin sellaisen kehityskauden erikoisuudet, jolloin etuoikeutetun työläiskerroksen verrattain rauhallinen ja kulttuurinen elämä „porvarisoi" työläisiä, antoi heille muruja oman, kansallisen pääoman voitoista, eristi heidät häviötilassa olevien köyhälistöjoukkojen kurjuudesta, kärsimyksistä ja vallankumouksellisista mielialoista. Imperialistinen sota on tällaisen asiaintilan suoranaista jatkamista ja äärimmilleen saattamista, sillä se on sotaa suurvaltaisten kansakuntien *etuoikeuksista,* siirtomaiden uudelleenjaosta niiden kesken ja toisten kansakuntien alistamisesta niiden herruuteen. Puolustaa ja lujittaa etuoikeutettua asemaansa työväenluokan „korkeimpana" poroporvarillisena tai aristokraattisena (ja byrokraattisena) „kerroksena" — siinä pikkuporvarillis-opportunististen toiveiden ja vastaavan taktiikan luonnollinen jatko sodan aikana, siinä meidän päiviemme sosiali-imperialismin taloudellinen perusta *. Ja tietenkin tottumuksen voima, verrattain

* Muutamia esimerkkejä siitä, kuinka suuressa arvossa imperialistit ja porvaristo pitävät „suurvaltaisten" ja kansallisten etuoikeuksien merkitystä työläisten hajoittamisessa ja kääntämisessä pois sosialismista. Englantilainen imperialisti Lucas teoksessa „Suuri Rooma ja Suuri Britannia" (Oxford, 1912) tunnustaa punaihoisten epäoikeutetun aseman nykyisessä Britannian valtakunnassa (ss. 96—97) ja huomauttaa: „meidän Valtakunnassamme valkoihoiset työläiset, tehdessään työtä rinnan punaihoisten kanssa, eivät työskentele kuten toverit, vaan valkoihoinen työläinen on pikemminkin punaihoisen päällysmies" (s. 98).— Sosialidemokraattienvastaisen valtakunnallisen liiton entinen sihteeri Erwin Belger ylistää kirjasessa „Sosialidemokratia sodan jälkeen" (1915) sosialidemokraattien käytöstä sanoen, että sosialidemokraattien on tultava „aito työväenpuolueeksi" (43), „kansalliseksi", „Saksan työväenpuolueeksi" (45), ilman „internationalisia, utopistisia" ja „vallankumouksellisia" aatteita (44).— Saksalainen imperialisti Sartorius von Waltershausen moittii pääoman ulkomaasijoituksia käsittelevässä teoksessaan (1907) saksalaisia sosialidemokraatteja „kansallisen yhteishyvän" (438)— jona on siirtomaiden valtaus — huomioimatta jättämisestä ja kehuu englantilaisia työläisiä heidän „realismistaan", esimerkiksi siitä, että he taistelevat immigraatiota vastaan.— Maailman politiikan

„rauhallisen" evolution rutiini, kansalliset ennakkoluulot, äkkimurrosten pelkääminen ja niihin kohdistuva epäluuloisuus — kaikki nuo seikat ovat olleet lisänä voimistamassa niin opportunismia kuin myös siihen kohdistuvaa tekopyhää ja pelkurimaista sovinnollisuutta, joka on muka vain väliaikaista, muka vain erikoissyistä ja -seikoista johtunutta. Sota on muuttanut vuosikymmenien kehittämää (kasvattamaa) opportunismia, kohottanut sen korkeammalle asteelle, lisännyt sen vivahteiden määrää ja moninaisuutta, kartuttanut sen kannattajien rivejä, rikastuttanut heidän todisteitansa uusilla lukuisilla sofismeilla ja yhdistänyt, niin sanoakseni, opportunismin valtaväylään monia uusia virtoja ja puroja, mutta valtaväylä ei ole hävinnyt. Päinvastoin.

Sosialichauvinismi on niin pitkälle kypsynyttä opportunismia, että tämän porvarillisen mätäpaiseen olemassaolo *entiseen tapaan* sosialististen puolueiden sisällä on käynyt mahdottomaksi.

Henkilöt, jotka eivät halua nähdä sosialichauvinismin ja opportunismin mitä kiinteintä ja erottamattominta yhteyttä, takertuvat yksityistapauksiin ja „casuksiin" — siitä ja siitä opportunistista on näet tullut internationalisti, ja siitä radikaalista — chauvinisti. Mutta tuo on suorastaan lapsellinen todiste, kun on kysymys *virtauksien* kehityksestä. Ensinnäkin, työväenliikkeessä esiintyvän chauvinismin ja opportunismin taloudellinen perusta on yksi ja sama: „oman" kansallisen pääoman etuoikeuksista muruja nauttivien proletariaatin ja pikkuporvariston harvalukuisten huippukerrosten liitto proletaarijoukkoja, työtätekevien ja yleensä sorrettujen joukkoja vastaan. Toiseksi, molempien virtausten aatteellis-poliittinen sisältö on aivan sama. Kolmanneksi, yleensä vanha,

perusteita koskevassa kirjassaan saksalainen diplomaatti Ruedorffer alleviivaa yleisesti tunnetun tosiseikan, että pääoman internationalisointi ei lainkaan poista kansallisten pääomien kärjistynyttä valtataistelua, taistelua vaikutuksesta ja „osakemajoriteetista" (161), ja toteaa, että tämä kärjistynyt taistelu vetää puoleensa työläisiä (175). Kirja on päivätty lokakuussa 1913, ja tekijä puhuu täysin selvästi „pääoman eduista" (157) nykyisten sotien aiheuttajina, siitä, että kysymys „kansallistendenssistä" on muodostumassa sosialismin „ytimeksi" (176), että hallitusten on turha pelätä sosialidemokraattien internationalisia mielenosoituksia (177), jotka todellisuudessa muuttuvat yhä kansallisemmiksi (103, 110, 176). Kansainvälinen sosialismi voittaa, jos se kykenee vapauttamaan työläiset kansallisvaikutuksen alaisuudesta, sillä pelkällä väkivallalla ei voida mitään saada aikaan, mutta se kärsii tappion, jos kansallistunto saa yliotteen (173—174).

II Internationalen (1889—1914) kaudelle ominainen, sosialistien jakaantuminen opportunistiseen ja vallankumoukselliseen virtaukseen *vastaa* uutta jakaantumista chauvinisteihin ja internationalisteihin.

Jotta voitaisiin vakuuttua tuon viimeksi mainitun väittämän paikkansapitävyydestä, on muistettava sääntö, että yhteiskuntatieteessä (samoin kuin yleensä tieteessä) kysymys on *joukkoluontoisista* ilmiöistä eikä erillisistä tapauksista. Ottakaa 10 Euroopan maata: Saksa, Englanti, Venäjä, Italia, Hollanti, Ruotsi, Bulgaria, Sveitsi, Ranska ja Belgia. Kahdeksassa ensin mainitussa maassa sosialistien uusi jakaantuminen (internationalismin mukainen) vastaa vanhaa (opportunismin mukaista): Saksassa opportunismin linnakkeesta, aikakauslehdestä „Sosialistinen Kuukausijulkaisu" („Sozialistische Monatshefte"), on tullut chauvinismin linnake. Internationalismin aatteita kannattavat äärimmäiset vasemmistolaiset. Englannissa Britannian sosialistisessa puolueessa on noin $^{3}/_{7}$ internationalisteja (66 ääntä internationalistisen päätöslauselman puolesta 84:ä vastaan, viimeisten laskujen mukaan), mutta opportunistien *liitossa* (Työväenpuolue + Fabianilaiset + Riippumaton työväenpuolue) internationalisteja on *vähemmän* kuin $^{1}/_{7}$ *. Venäjällä opportunistien perusydin, likvidaattorien „Nasha Zarja", on muodostunut chauvinistien perusytimeksi. Plehanov ja Aleksinski meluavat eniten, mutta me tiedämme vaikkapa vain viisivuotiskauden 1910—1914 kokemuksen perusteella, että he eivät pysty harjoittamaan järjestelmällistä propagandaa joukkojen keskuudessa Venäjällä. Internationalistien perusytimenä Venäjällä on „pravdismi" ja Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä, edustaen etumaisia työläisiä, jotka tammikuussa 1912 uudelleenloivat puolueen.

Italiassa aito opportunistisesta Bissolatin ja Kumpp. puolueesta on tullut chauvinistinen puolue. Internationalismia edustaa *työväen*puolue. Työläis*joukot* kannattavat

* Tavallisesti verrataan *yhtä* „Riippumatonta työväenpuoluetta" „Britannian sosialistiseen puolueeseen". Se on väärin. On otettava huomioon asian ydin eikä organisatorisia muotoja. Ottakaa päivälehdet: niitä oli kaksi — toinen („Daily Herald" („Päivän Sanansaattaja". *Toim.*)) Britannian sosialistisella puolueella ja toinen („Daily Citizen" („Päivän Kansalainen". *Toim.*)) opportunistien liitolla. Päivälehdet ilmaisevat tosiasiallisen propaganda-, agitaatio- ja organisaatiotyön.

tätä puoluetta; opportunistit, parlamenttimiehet ja pikkuporvarit ovat chauvinismin kannalla. Italiassa oli mahdollisuus vapaaseen valintaan useiden kuukausien kuluessa, eikä valintaa tehty sattumalta, vaan proletaarijoukkojen pikkuporvaristokerrosten luokka-aseman erilaisuutta vastaavasti.

Hollannissa Troelstran opportunistinen puolue on yleensä sovinnossa chauvinismin kanssa (ei pidä antaa pettää itseään sillä, että Hollannissa pikkuporvarit, kuten suurporvaritkin vihaavat etenkin Saksaa, joka muita pikemmin saattaa „nielaista" heidät). Johdonmukaisia, vilpittömiä, tulisieluisia, vakaumuksellisia internationalisteja antoi Gorter'in ja Pannekoek'in johtama marxilainen puolue. Ruotsissa opportunistijohtaja Branting on kuohuksissaan siitä, että Saksan sosialisteja syytetään petturuudesta, ja vasemmistolaisten johtaja Höglund ilmoittaa, että hänen kannattajiensa joukossa on henkilöitä, jotka ovat juuri sitä mieltä (ks. „Sotsial-Demokratin" 36. n:roa). Bulgariassa opportunismin vastustajat „tesnjakit" syyttävät kirjallisesti äänenkannattajassaan („Novoje Vremjassa" [4]) Saksan sosialidemokraatteja „pahanteosta". Sveitsissä opportunisti Greulich'in kannattajat ovat taipuvaisia puolustamaan Saksan sosialidemokraatteja (ks. heidän äänenkannattajaansa zürichiläistä „Kansan Oikeutta"), ja paljoa radikaalisemman R. Grimm'in kannattajat ovat muodostaneet berniläisestä sanomalehdestä („Berner Tagwacht" *) saksalaisten vasemmistolaisten äänenkannattajan. Poikkeuksen muodostavat vain kaksi maata kymmenestä, Ranska ja Belgia, ja sielläkään emme oikeastaan huomaa internationalistien puuttumista, vaan niiden tavattoman (osittain täysin ymmärretyistä syistä) heikkouden ja poljetun aseman; älkäämme unohtako, että itse Vaillant on tunnustanut „L'Humanitéssa" ** saavansa lukijoiltaan internationalistissuuntaisia kirjeitä, joista hän ei ole julkaissut *ainoatakaan* kokonaisuudessaan!

Yleensä, jos otetaan virtaukset ja suunnat, ei voida olla tunnustamatta, että nimenomaan eurooppalaisen sosialismin opportunistinen siipi on pettänyt sosialismin

---

* — „Bernin Vartio". *Toim.*
** — „Ihmisyys". *Toim.*

ja siirtynyt chauvinismiin. Mistä ilmaantui sen voima, sen näennäinen kaikkivoipaisuus virallisissa puolueissa? Kautsky, joka osaa erittäin hyvin asettaa historialliset kysymykset, etenkin kun puheena on muinainen Rooma ja muut sellaiset asiat, jotka eivät ole kovinkaan lähellä elävää elämää,— ei ole nyt, kun kysymys koskee häntä itseään, ymmärtävinäänkään sitä. Mutta asia on selvääkin selvempi. Valtavan voiman on opportunisteille ja chauvinisteille antanut *heidän liittonsa* porvariston, hallitusten ja yleisesikuntain kanssa. Meillä Venäjällä unohdetaan tämä hyvin usein ja suhtaudutaan asiaan siten, että opportunistit ovat *osana* sosialistisissa puolueissa, että näissä puolueissa on aina ollut ja tulee olemaan kaksi äärimmäistä siipeä, että koko kysymys on „äärimmäisyyksien" karttamisessa j.n.e. y.m., kuten kaikissa poroporvarillisissa moraalisaarnoissa kirjoitetaan.

Opportunistien muodollinen kuuluminen työväenpuolueisiin ei todellisuudessa lainkaan tee tyhjäksi sitä, että he ovat — objektiivisesti — porvariston poliittisena osastona, sen vaikutuksen levittäjinä ja sen asiamiehinä työväenliikkeessä. Kun herostraattisen kuuluisuuden saavuttanut opportunisti Südekum esitti havainnollisesti tuon sosiaalisen, luokkakantaisen totuuden, niin monet kunnon ihmiset ihan voihkaisivat. Ranskalaiset sosialistit ja Plehanov alkoivat osoittaa Südekumia sormellaan, vaikka Vandervelden, Sembat'n ja Plehanovin tarvitsisi vain katsahtaa peiliin, nähdäkseen *nimenomaan Südekumin* hiukan erilaisine kansallisine kasvonpiirteineen. Saksan keskuskomitealaiset („Vorstand"), jotka kehuvat Kautskya ja joita Kautsky kehuu, kiirehtivät varovasti, vaatimattomasti ja kohteliaasti julkilausumaan (mainitsematta Südekumin nimeä), että he „ovat eri mieltä" Südekumin linjan kanssa.

Tuo on naurettavaa, sillä itse asiassa Saksan sosialidemokraattisen puolueen käytännöllisessä politiikassa yksi Südekum osoittautui ratkaisevalla hetkellä satoja Haaseja ja Kautskyja voimakkaammaksi (kuten yksi „Nasha Zarja" on voimakkaampi kaikkia Brysselin liiton virtauksia, jotka pelkäävät välien rikkoontumista sen kanssa).

Miksi? Juuri siksi, että Südekumin selän takana on suurvallan porvaristo, hallitus ja yleisesikunta. Ne tukevat Südekumin politiikkaa tuhansin keinoin, mutta ehkäisevät hänen vastustajiensa politiikkaa kaikin tavoin jopa vankilarangaistuksin ja ampumisin. Südekumin ääni (samoin kuin Vandervelden, Sembat'n ja Plehanovin ääni) kuuluu porvarilehdistön miljoonien kappaleiden kaiuttamana, mutta hänen vastustajiensa äänen kuuleminen legaalisesta lehdistöstä *on mahdotonta*, sillä maailmassa on olemassa sotasensuuri!

Kaikki myöntävät, ettei opportunismi ole sattuma, ei syntiä, ei erehdystä eikä erinäisten henkilöiden petturuutta, vaan kokonaisen historiallisen aikakauden sosiaalinen tuote. Mutta eivät kaikki ajattele vakavasti tämän totuuden merkitystä. Opportunismi on légaalisuuden aikaansaannos. Vuosien 1889—1914 kauden työväenpuolueiden oli käytettävä hyväkseen porvarillista legaalisuutta. Kriisin alettua jouduttiin siirtymään illegaaliseen työhön (mutta tuollainen siirtyminen ei ole mahdollista muutoin kuin osoittamalla mitä suurinta tarmoa ja päättäväisyyttä, joihin liittyy koko joukko sotilaallista viekkautta). *Yksi* Südekum on riittävä häiritsemään tuota siirtymistä, sillä hänen puolestaan, jos puhutaan historiallis-filosofisesti, on koko „vanha maailma",— sillä hän, Südekum, jos puhutaan praktillis-poliittisesti, on aina ilmaissut ja tulee aina ilmaisemaan porvaristolle sen luokkavihollisen kaikki sotasuunnitelmat.

Se on tosiasia, että koko Saksan sosialidemokraattinen puolue (sama koskee myös ranskalaisia j.n.e.) tekee *vain* sitä, mikä on mieluista Südekumille tai mitä Südekum voi sietää. Mitään muuta *ei voida* tehdä legaalisesti. Kaikki, mitä Saksan sosialidemokraattisessa puolueessa tehdään *rehellistä,* todella sosialistista, kaikki se tehdään sen keskuksia *vastaan, karttaen* sen Keskuskomiteaa ja Pää-äänenkannattajaa, tehdään *rikkomalla* organisatorista kuria, tehdään *ryhmäkuntalaisesti* uuden puolueen uusien nimettömien keskuksien nimessä, niinkuin esimerkiksi on nimetön Saksan „vasemmistolaisten" vetoomus, joka on julkaistu „Berner Tagwacht" lehdessä kuluvan vuoden toukokuun 31 päivänä [5]. Itse asiassa kasvaa, lujittuu ja järjestyy *uusi* puolue, joka on todellinen

työväenpuolue, todella vallankumouksellinen sosialidemokraattinen puolue, eikä vanha, mädännyt kansallisliberaalinen Legienin—Südekumin—Kautskyn—Haasen—Scheidemannin ja kumppanien puolue *.

Niinpä konservatiivisessa „Preussin Vuosikirjassa" [6] opportunisti Monitor lörpäytti tahtomattaan varsin syvän historiallisen totuuden sanoessaan, että opportunisteille (*lue: porvaristolle*) olisi vahingollista, jos nykyinen sosialidemokratia *oikeistuisi,* — sillä silloin työläiset jättäisivät sen. Opportunisteille (ja porvaristolle) on tarpeen nimenomaan nykyinen puolue, jossa *yhdistyy* oikeisto- ja vasemmistosiipi ja jota virallisesti edustaa Kautsky, joka sujuvilla ja „aivan-marxilaisilla" fraaseilla osaa sovittaa maailmassa kaiken. Sanoissa sosialismi ja vallankumouksellisuus — kansaa, joukkoja, työläisiä varten; todellisuudessa — südekumilaisuus, s.o. porvaristoon liittyminen jokaisen vakavan kriisin hetkellä. Sanomme: *jokaisen* kriisin, sillä ei ainoastaan sodan, vaan myös jokaisen vakavan poliittisen lakon sattuessa niin „feodaalinen" Saksa kuin myös „vapaaparlamentaarinen" Englanti tai Ranska julistavat *viipymättä* joko sen tai tämän nimisen sotatilan. Kukaan tervejärkinen ja selvämuistinen ihminen ei voi epäillä sitä.

Tästä seuraa vastaus edellä asetettuun kysymykseen: kuinka on taisteltava sosialichauvinismia vastaan? Sosialichauvinismi on opportunismia, joka on sikäli kypsynyt, sikäli vahvistunut ja julkeaksi tullut pitkän, verrattain „rauhallisen" kapitalismin kauden aikana, käynyt aatteellis-poliittisesti sikäli selväpiirteiseksi ja tullut sikäli läheiseksi porvariston ja hallituksen kanssa, että *on mahdotonta* sietää *moista virtausta* sosialidemokraattisten

* Erittäin kuvaavaa on se, mitä tapahtui historiallisen äänestyksen edellä elokuun 4 pnä. Virallinen puolue kattoi sen virallisen ulkokultaisuuden verholla: enemmistö päätti ja kaikki äänestivät yhtenä miehenä — *puolesta.* Mutta Ströbel paljasti aikakausjulkaisussa „Die Internationale" ulkokultaisuuden ja kertoi totuuden. Sosialidemokraattisessa fraktiossa oli ollut *kaksi* ryhmää, jotka olivat saapuneet paikalle valmiine *uhkavaatimuksineen,* s.o. fraktiollisine, s.o. hajoittavine päätöksineen. Toinen, opportunistien, ryhmä, noin 30 henkeä, oli päättänyt *joka tapauksessa* äänestää *puolesta;* toinen, vasemmistolaisryhmä, noin 15 henkeä, oli päättänyt — vähemmän varmasti — äänestää vastaan. Kun „keskusta" tai „suo", jolla ei ollut mitään varmaa kantaa, äänesti yhdessä opportunistien kanssa, niin vasemmistolaiset kärsivät musertavan tappion ja... alistuivat! Saksan sosialidemokratian „yhtenäisyys" on kauttaaltaan ulkokultaisuutta, joka verhoaa tosiasiallisesti kiertämätöntä alistumista opportunistien uhkavaatimuksiin.

työväenpuolueiden *sisällä*. Jos voitaneenkin tyytyä ohuihin ja heikkoihin anturoihin silloin, kun joudutaan kävelemään pienen maaseutukaupungin kulttuurisilla katukäytävillä, niin vuoristoon mentäessä ei voida tulla toimeen ilman paksuja ja nauloitettuja anturoita. Sosialismi on Euroopassa jättänyt jälkeensä verrattain rauhallisen ja ahtailla kansallisilla puitteilla rajoitetun vaiheensa. Vuosien 1914—1915 sodan yhteydessä se on siirtynyt vallankumouksellisen toiminnan vaiheeseen, ja täydellinen ero opportunismista, sen karkoittaminen työväenpuolueista on käynyt ehdottomaksi.

On selvää, ettei tästä niiden tehtävien määrittelystä, joita asettaa sosialismille sen uusi yleismaailmallisen kehityksen kausi, vielä seuraa välittömästi, millä nopeudella ja missä muodoissa nimenomaan on tapahtuva eri maissa se prosessi, joka erottaa vallankumouksellis-sosialidemokraattiset työväenpuolueet pikkuporvarillis-opportunistisista puolueista. Mutta tästä seuraa, että on välttämättä käsitettävä selvästi tuo erottuminen kiertämättömäksi ja nimenomaan tältä näkökulmalta suunnattava työväenpuolueiden koko politiikkaa. Vuosien 1914—1915 sota on niin suuri historian käännekohta, että suhde opportunismiin *ei voi* jäädä entisenlaiseksi. Ei voida tehdä olemattomaksi sitä, mikä on ollut, ei voida pyyhkiä pois työläisten tietoisuudesta, ei porvariston saamasta kokemuksesta eikä aikakautemme poliittisista saavutuksista yleensä sitä tosiseikkaa, että kriisin hetkellä opportunistit ovat osoittautuneet työväenpuolueiden sisällä niiden ainesten ydinosaksi, jotka siirtyivät porvariston puolelle. Opportunismi — puhuttaessa yleiseurooppalaisessa mitassa — oli sodan edellä, niin sanoaksemme, nuoruusiässä. Sodan yhteydessä se on lopullisesti miehistynyt eikä sitä voida tehdä jälleen „viattomaksi" ja nuoreksi. On syntynyt parlamenttimiehien, sanomalehtimiehien, työväenliikkeen virkamiehien, etuoikeutettujen virkailijoiden ja eräiden proletaaripiirien kokonainen yhteiskuntakerros, joka *on kasvettunut yhteen* kansallisen porvaristonsa kanssa ja jota tämä porvaristo on osannut pitää arvossa ja „sovelluttaa". Historian pyörää ei voida pyörtää taaksepäin eikä pysäyttää — voidaan ja onkin kuljettava pelottomana eteenpäin pois työväen-

luokan legaalisista, opportunismin kahlehtimista alkeisjärjestöistä vallankumouksellisiin proletariaatin järjestöihin, jotka osaavat *olla rajoittumatta* legaalisuuteen ja kykenevät turvaamaan itsensä opportunistiselta petturuudelta, proletariaatin, joka ryhtyy „valtataisteluun", taisteluun porvariston kukistamiseksi.

Tästä näkyy muun muassa se, miten virheellisesti suhtautuvat asiaan ne, jotka sokaisevat oman ja työläisten tajunnan kysymällä, mitä on tehtävä sellaisille II Internationalen huomatuimmille auktoriteeteille kuin Guesde, Plehanov, Kautsky j.n.e. Itse asiassa tässä ei ole mitään kysymistä: elleivät nämä henkilöt käsitä uusia tehtäviä, he joutuvat jäämään syrjään tai olemaan opportunismin kahleissa, joissa he ovat nykyään. Jos nämä henkilöt vapautuvat „kahleistaan", niin tuskinpa heidän palaamisensa takaisin vallankumouksellisten leiriin kohtaa *poliittisia* esteitä. Joka tapauksessa on tolkutonta vaihtaa kysymys, joka koskee virtausten välistä taistelua ja työväenliikkeen kausien vaihdosta, kysymykseen erillisten henkilöiden merkityksestä.

VIII

Työväenluokan legaaliset joukkojärjestöt ovat II Internationalen kauden sosialististen puolueiden miltei tärkeimpiä tunnusmerkkejä. Ne olivat voimakkaimpia Saksan puolueessa, jossa vuosien 1914—1915 sota sai aikaan mitä jyrkimmän käänteen ja asetti kysymyksen mitä terävimmin. On selvää, että vallankumoukselliseen toimintaan siirtyminen merkitsi legaalisten järjestöjen hajoittamista poliisin toimesta, ja vanha puolue, Legienistä Kautskyyn saakka, uhrasi proletariaatin vallankumoukselliset päämäärät säilyttääkseen nykyiset legaaliset järjestöt. Kiistettäköön se kuinka monta kertaa tahansa, tosiasia ei muutu. Proletariaatin oikeus vallankumoukseen myytiin nykyisen poliisilain sallimien järjestöjen hernerokasta.

Ottakaa Karl Legienin, Saksan sosialidemokraattisten ammattiliittojen johtajan, kirjanen: „Miksi ammattiliittovirkailijain on enemmän osallistuttava sisäiseen puolue-elämään?" (Berliini, 1915). Se on esitelmä, jonka tekijä

piti 27 pnä tammikuuta 1915 ammattiliittovirkailijain kokouksessa. Legien luki esitelmöidessään ja julkaisi kirjasessaan erään mitä mielenkiintoisimman asiakirjan, jota sotasensuuri ei olisi muuten koskaan päästänyt julkisuuteen. Tuo asiakirja — niin sanottu „Aineistoa Niederbarnim'in" (Berliinin esikaupunkialuetta) „piirikunnan selostajille" — on Saksan vasemmistososialidemokraattien katsantokantojen selitys, niiden vastalause puolueelle. Vallankumoukselliset sosialidemokraatit — sanotaan tuossa asiakirjassa — eivät huomanneet eivätkä voineetkaan huomata ennakolta erästä tekijää, nimittäin:

„Saksan sosialidemokraattisen puolueen ja ammattiliittojen koko organisoidun voiman asettumista sotaa käyvän hallituksen puolelle, koko tämän voiman käyttämistä joukkojen vallankumousenergian tukahduttamistarkoituksiin" (Legienin kirjasen s. 34).

Se on ehdottomasti totta. Totta on myös saman asiakirjan seuraava väittämä:

„Sosialidemokraattisen ryhmän äänestys elokuun 4 pnä merkitsi, että toinen katsantokanta, vaikkapa se olisikin juurtunut syvälle joukkoihin, ei olisi voinut raivata itselleen tietä yksinomaan kokeneen puolueen johdolla, vaan ainoastaan asettumalla puolueinstanssien tahtoa vastaan, vain ehdolla, että voitetaan puolueen ja ammattiliittojen vastustus" (sama).

Se on ehdoton totuus.

„Jos sosialidemokraattinen ryhmä olisi 4 pnä elokuuta täyttänyt velvollisuutensa, niin silloin järjestön julkinen muoto olisi varmaankin tullut tuhotuksi, mutta henki jäänyt, se henki, joka elähytti puoluetta poikkeuslain aikana ja auttoi sitä voittamaan kaikki vaikeudet" (sama).

Legienin kirjasessa todetaan, että se „johtajien" seura, jonka hän oli kerännyt esitelmäänsä kuulemaan ja joka kantaa ammattiliittojohtajien ja -virkailijain nimeä, *nauraa hohotti* kuunnellessaan häntä. Heistä tuntui *lystikkäältä* se ajatus, että voidaan ja pitääkin perustaa kriisin hetkellä illegaalisia (samanlaisia kuin poikkeuslain vallitessa) vallankumouksellisia järjestöjä. Ja Legien porvariston uskollisimpana vahtikoirana löi rintaansa ja huudahti:

„Se on ilmeisesti anarkistinen ajatus: tuhota järjestöt, jotta saataisiin joukot ratkaisemaan kysymyksen. En epäile lainkaan sitä, että se on anarkistinen aate".

„Oikein!" huusivat kuorossa (sama, s. 37) porvariston palkkarengit, jotka sanovat itseään työväenluokan sosialidemokraattisten järjestöjen johtajiksi.

Opettavainen kuva. Porvarillinen legaalisuus on turmellut ja tylsistänyt ihmiset niin, että he eivät kykene edes *ymmärtämään* sellaista ajatusta, että vallankumouksellisen taistelun johtamiseksi tarvitaan *toisia, illegaalisia* järjestöjä. Ihmiset ovat menneet niin pitkälle, että ovat kuvitelleet legaalisia liittoja, jotka ovat olemassa poliisin luvalla, rajaksi, jota ei voida ylittää,— ikään kuin kriisin kaudella yleensä olisi mahdollista näiden liittojen *säilyttäminen johtavina* liittoina! Siinä teille opportunismin elävä dialektiikka: legaalisten liittojen tavallinen kasvu, tyhmänpuoleisten, mutta tunnollisten poroporvarien tavallinen tottumus rajoittua konttorikirjojen pitoon johtivat siihen, että kriisin hetkellä nuo tunnolliset poroporvarit osoittautuivat pettureiksi, kavaltajiksi ja joukkojen vallankumousenergian *tukahduttajiksi*. Eikä tämä ole sattuma. Vallankumoukselliseen organisaatioon siirtyminen on välttämätöntä, sitä vaatii muuttunut historiallinen tilanne, sitä vaatii proletariaatin vallankumouksellisten toimintojen kausi,— mutta tuo siirtyminen on mahdollista vain *sivuuttamalla* vanhat johtajat, vallankumousenergian tukahduttajat, *sivuuttamalla* vanha puolue, *murskaamalla* se.

Vastavallankumoukselliset pikkuporvarit tietysti ulvovat: „Anarkismia!" —kuten opportunisti Ed. David ulvoi „anarkismista" herjatessaan Karl Liebknechtiä. Rehellisiksi sosialisteiksi ovat Saksassa nähtävästi jääneet vain ne johtajat, joita opportunistit herjaavat anarkismista...

Ottakaamme nykyaikainen sotaväki. Siinä eräs esimerkki hyvästä organisaatiosta. Ja tämä organisaatio on hyvä vain siksi, että se on *joustava* ja osaa samalla antaa miljoonille ihmisille *yhtenäisen tahdon*. Tänään nuo miljoonat istuvat kotonaan, maan eri puolilla. Huomenna liikekannallepanokäsky — ja he kerääntyvät määrättyihin paikkoihin. Tänään he makaavat ampumakaivannoissa, makaavat joskus kuukausimääriä. Huomenna

he alkavat toisin ryhmittyneenä rynnäkön. Tänään he tekevät ihmeitä suojautuen kuulilta ja shrapnelleilta. Huomenna he tekevät ihmeitä avotaistelussa. Tänään heidän etujoukkonsa tekevät miinoituksia maan alla, huomenna he siirtyvät kymmeniä kilometrejä lentäjien ohjauksella maan yllä. Tuo se on juuri sitä organisaatiota, kun miljoonat ihmiset muuttavat saman päämäärän nimessä yhtenäisen tahdon elähdyttäminä kanssakäymisensä ja toimintansa muotoa, muuttavat toimintapaikkaa ja -menetelmiä, vaihtavat välineet ja aseet toisiin muuttuneiden olosuhteiden ja taistelun vaatimusten mukaisesti.

Sama koskee myös porvaristoa vastaan käytävää työväenluokan taistelua. Tänään, kun vallankumouksellista tilannetta ei ole olemassa, kun ei ole ehtoja joukkojen kuohunnalle ja niiden aktiivisuuden kohoamiselle, tänään sinun käteesi annetaan vaalilista — ota se ja osaa järjestäytyä sitä varten, että voisit lyödä sillä vihollisiasi eikä sitä varten, että saattaisit parlamenttiin edullisille paikoille henkilöitä, jotka tarrautuvat nojatuoliinsa vankilapelkonsa vuoksi. Huomenna sinulta otetaan pois vaalilista ja annetaan kivääri sekä mainio, konetekniikan viimeisten saavutusten mukaan rakennettu pikatykki,— ota nuo kuoleman ja hävityksen aseet, älä kuuntele tunteilevia ruikuttajia, jotka pelkäävät sotaa; maailmassa on vielä liian paljon jäljellä sellaista, mikä *on* hävitettävä tulella ja raudalla, jotta työväenluokka voisi vapautua, ja kun joukkojen suuttumus ja epätoivo kasvaa, kun on olemassa vallankumouksellinen tilanne, niin ole valmis perustamaan uusia järjestöjä ja *käyttämään* noita varsin hyödyllisiä kuoleman ja hävityksen aseita *omaa* hallitustasi ja *omaa* porvaristoasi *vastaan.*

On sanomattakin selvää, ettei se ole helppoa. Se vaatii kovaa valmistelutyötä. Se vaatii raskaita uhreja. Se on *uusi* organisaatio- ja taistelumuoto, joka niin ikään *on opittava* eikä oppi luonnistu ilman virheitä ja tappioita. Tämä luokkataistelun muoto on samassa suhteessa vaaleihin osallistumiseen, kuin rynnäkkö manöövereihin, marsseihin tai ampumakaivannoissa makaamiseen. Tämä taistelumuoto tulee historiassa kysymykseen *kovin harvoin,*— mutta sen sijaan sen merkitys ja tulokset ulottu-

vat vuosikymmeniin. Ne *päivät,* jolloin taistelussa voidaan ja tulee ottaa käytäntöön *tällaiset* taistelumuodot, ovat toisten historiallisten aikakausien *20-vuotiskausien* veroisia.

...Verratkaa K. Kautskya K. Legieniin:

„Niin kauan kuin puolue oli vähälukuinen", kirjoittaa hän, „jokainen sotaa vastaan tähdätty protesti vaikutti propagandan mielessä kuin uroteko... venäläisten ja serbialaisten toverien käytös on saanut osakseen viime aikoina yleistä tunnustusta. Mitä voimakkaammaksi puolue käy, sitä enemmän sen päätösten motiiveissa yhteenpunoutuvat propaganda-ajatukset ja käytännöllisten seurauksien huomioiminen, sitä vaikeampaa on antaa tasapuolinen tunnustus kummankin lajin motiiveille, samalla kun ei voida halveksua toisia enempää kuin toisiakaan. Sen tähden, mitä voimakkaammiksi me tulemme, sitä helpommin syntyy keskuudessamme erimielisyyksiä jokaisessa uudessa, vaikeassa tilanteessa" („Internationalisuus ja sota", s. 30).

Nämä Kautskyn ajatukset erottaa Legienin ajatuksista vain tekopyhyys ja pelkuruus. Kautsky itse asiassa kannattaa ja puolustaa Legienin halpamaista luopumista vallankumouksellisesta toiminnasta, mutta tekee sen salavihkaa, sanomatta mitään selvästi julki, rajoittuen vihjauksiin ja tyytyen kumartelemaan sekä Legienille että venäläisten vallankumoukselliselle käyttäytymiselle. Me venäläiset olemme tottuneet tapaamaan tällaista vallankumouksellisiin suhtautumista vain liberaalien taholta: liberaalit ovat aina olleet valmiita tunnustamaan vallankumouksellisten „miehuullisuuden", luopumatta silti missään nimessä ekstraopportunistisesta taktiikastaan. Vallankumoukselliset, joilla on itsekunnioitusta, eivät ota vastaan Kautskylta „tunnustuksen ilmausta", vaan torjuvat suuttumuksella moisen kysymyksenasettelun. Ellei vallankumouksellista tilannetta ole ollut, ellei vallankumouksellisten toimintojen propagoiminen ole ollut välttämätöntä, niin silloin venäläisten ja serbialaisten käyttäytyminen on ollut *virheellistä,* silloin heidän taktiikkansa on ollut väärää. Sellaisilla ritareilla kuin Legienillä ja Kautskylla pitäisi olla edes miehuutta puolustaa mielipidettään, sanokoot he sen suoraan.

Jos kerran venäläisten ja serbialaisten sosialistien taktiikka ansaitsee „tunnustusta", niin siinä tapauksessa „voimakkaiden" puolueiden, Saksan ja Ranskan y.m.

puolueiden, *päinvastaisen* taktiikan puolustaminen on sallimatonta ja rikollista. Sanomalla tarkoituksellisen epäselvästi: „käytännölliset seuraukset", Kautsky *on hämännyt* sen yksinkertaisen totuuden, että suuret ja voimakkaat puolueet *pelästyivät* sitä, että hallitus lakkauttaa heidän järjestönsä, anastaa heidän kassansa ja vangitsee heidän johtajansa. Se merkitsee, että Kautsky puolustaa sosialismin kavaltamista esittämällä ajatuksen vallankumouksellisen taktiikan ikävistä „käytännöllisistä seurauksista". Eikö tämä ole marxilaisuuden prostituoimista?

„Meidät olisi vangittu", lausui, kuten puhutaan, työläisten kokouksessa Berliinissä eräs niistä sosialidemokraattisista edustajista, jotka äänestivät elokuun 4 pnä sotamäärärahojen puolesta. Mutta työläiset huusivat hänelle vastaukseksi: „Entä mitäs pahaa siinä olisi ollut?"

Kun ei ole muuta *signaalia,* jolla voitaisiin välittää niin Saksan *kuin Ranskankin* työläisjoukkoihin vallankumouksellista mielialaa ja sitä ajatusta, että on välttämättä valmistauduttava vallankumouksellisiin toimintoihin, niin rohkean puheen vuoksi tapahtunut edustajan vangitseminen olisi ollut hyödyksi kutsuna, joka kehoittaa eri maiden proletaareja *yhtymään* vallankumoukselliseen toimintaan. Tällainen yhtyminen *ei ole helppoa:* sitä välttämättömämpää oli, että juuri edustajat, jotka ovat ylhäällä ja näkevät koko politiikan, *olisivat ottaneet aloitteen omiin käsiinsä.*

Vapaimmankin porvarillisen maan hallitus tulee aina uhkaamaan legaalisten järjestöjen lakkauttamisella, kassojen anastamisella, johtajien vangitsemisella ja muilla sen kaltaisilla „käytännöllisillä seurauksilla", eikä ainoastaan sodan aikana, vaan välttämättä myös aina poliittisen tilanteen kärjistyessä, joukkojen joistakin vallankumouksellisista toiminnoista puhumattakaan. Mitä sitten on tehtävä? Pitäisikö tämän perusteella puolustaa opportunisteja, kuten Kautsky tekee? Mutta se on samaa kuin siunata sosialidemokraattisten puolueiden muuttuminen kansallis-liberaalisiksi työväenpuolueiksi.

Ainoa sosialistille mahdollinen johtopäätös on: „eurooppalaisten" puolueiden puhdas legaalisuus, vain-

legaalisuus on aikansa elänyttä ja esi-imperialistisen kauden kapitalismin kehityksestä johtuen muuttunut porvarillisen työväenpolitiikan perustaksi. Sitä on täydennettävä illegaalisen perustan muodostamisella, illegaalisen organisaation ja illegaalisen sosialidemokraattisen toiminnan järjestämisellä luopumatta samalla ainoastakaan legaalisesta asemasta. *Miten* nimenomaan se on tehtävä,— sen on osoittava kokemus, kunhan vain on halua lähteä sille tielle ja käsittää se välttämättömäksi. Venäjän vallankumoukselliset sosialidemokraatit todistivat vuosina 1912—1914, että tuo tehtävä voidaan ratkaista. Työväen edustaja Muranov, joka käyttäytyi oikeudessa muita paremmin ja jonka tsarismi karkoitti Siperiaan, osoitti havainnollisesti, että paitsi *ministerikelpoisen* parlamentarismin (Hendersonista, Sembat'sta ja Vanderveldesta Südekumiin ja Scheidemanniin saakka, jotka myös ovat täysin „ministerikelpoisia", vaikkei heitä päästetäkään eteistä kauemmaksi!) lisäksi on vielä *illegaalista* ja *vallankumouksellista* parlamentarismia. Ihailkoot Kosovskit ja Potresovit „eurooppalaista" lakeijaparlamentarismia tai tyytykööt siihen,— me emme herkeä teroittamasta työläisten mieleen, että *sellainen* legaalisuus, *sellainen* Legienien, Kautskyjen ja Scheidemannien sosialidemokratia ansaitsee vain halveksumista.

IX

Tehkäämme yhteenveto.

II Internationalen romahdus ilmeni havainnollisimmin siinä räikeässä petoksessa, jonka Euroopan virallisten sosialidemokraattisten puolueiden enemmistö teki luopumalla vakaumuksistaan ja Stuttgartissa ja Baselissa hyväksymistään juhlallisista päätöslauselmistaan. Mutta tuo romahdus, joka merkitsee opportunismin täydellistä voittoa ja sosialidemokraattisten puolueiden muuttumista kansallisliberaalisiksi työväenpuolueiksi, on vain II Internationalen koko historiallisen kauden — XIX vuosisadan alku ja XX vuosisadan loppu — tulosta. Tuon kauden — joka on siirtymiskautta Länsi-Euroopassa olleiden porvarillisten ja kansallisten vallankumouksien päättymisvaiheesta sosialististen vallankumouksien alkuun —

objektiiviset olosuhteet ovat synnyttäneet ja ravinneet opportunismia. Eräissä Euroopan maissa me havaitsemme tänä aikana työväen- ja sosialistisen liikkeen hajaannusta, joka yleensä tapahtuu juuri opportunismin linjaa (Englanti, Italia, Hollanti, Bulgaria, Venäjä) ja toisissa maissa samansuuntaista virtausten välistä pitkäaikaista ja ankaraa taistelua (Saksa, Ranska, Belgia, Ruotsi ja Sveitsi). Suursodan synnyttämä kriisi repi rikki verhot, pyyhkäisi pois ehdollisuudet, paljasti jo kauan sitten kypsyneen mätäpaiseen ja näytti opportunismin sen todellisessa osassa porvariston liittolaisena. Tuon aineksen täydellinen, organisatorinen erottaminen työväenpuolueista kävi välttämättömäksi. Imperialistinen kausi ei siedä samassa puolueessa rinnakkain vallankumouksellisen proletariaatin etujoukkoa ja työväenluokan puoliporvarillista aristokratiaa, joka nauttii muruja niistä etuisuuksista, joita „oman" kansakunnan „suurvalta"-asema sille suo. Vanha teoria, joka on esittänyt opportunismin yhtenäisen, „äärimmäisyyksiä" vierovan puolueen „lailliseksi vivahteeksi", on nyt muuttunut pahimmaksi työläisten petkutukseksi ja työväenliikkeen pahimmaksi haitaksi. Julkinen opportunismi, joka heti karkottaa luotaan työläisjoukot, ei ole yhtä vaarallista ja vahingollista, kuin tämä kultaisen keskitien teoria, joka puolustaa marxilaisin sanoin opportunistista käytäntöä ja todistelee monin sofismein vallankumouksellisen toiminnan ennenaikaiseksi y.m. Tämän teorian huomatuin edustaja ja samalla II Internationalen huomatuin auktoriteetti Kautsky on osoittautunut ensiluokkaiseksi teeskentelijäksi ja taituriksi marxilaisuuden prostituoimisen alalla. Saksan miljoonaisessa puolueessa ei ole sellaista, edes jossain määrin rehellistä, tietoista ja vallankumouksellista sosialidemokraattia, joka ei olisi kääntynyt inhoten pois moisesta, Südekumien ja Scheidemannien kiihkeästi puolustamasta „auktoriteetista".

Proletaarijoukot, joiden vanhasta johtavasta kerroksesta varmaankin noin $^{9}/_{10}$ on siirtynyt porvariston puolelle, ovat osoittautuneet hajanaisiksi ja avuttomiksi chauvinismivimman, sotatilojen ja sotasensuurin ikeen edessä. Mutta sodan aikaansaama ja yhä laajeneva, yhä syvenevä objektiivinen vallankumouksellinen tilanne

synnyttää kiertämättömästi vallankumouksellisia mielialoja, karaisee ja valistaa kaikkia parhaimpia ja tietoisimpia proletaareja. Joukkojen mielentilassa ei ole ainoastaan mahdollinen, vaan käy yhä todennäköisemmäksi nopea muutos, samankaltainen kuin vuoden 1905 alussa Venäjällä „gaponilaisuuden" yhteydessä, jolloin takapajuisista proletaarikerroksista kasvoi muutamassa kuukaudessa, joskus viikossakin miljoonainen armeija, joka seurasi proletariaatin vallankumouksellista etujoukkoa. On mahdotonta tietää, syntyykö mahtava vallankumouksellinen liike heti *tämän* sodan jälkeen, sen aikana j.n.e., mutta joka tapauksessa *vain* sen suuntainen toiminta ansaitsee sosialistisen toiminnan nimityksen. Tunnuksena, joka yleistää ja suuntaa tätä toimintaa ja auttaa yhteenliittymään niitä, jotka tahtovat auttaa proletariaattia käymään vallankumouksellista taistelua omaa hallitusta ja omaa porvaristoa vastaan, on kansalaissodan tunnus.

Venäjällä vallankumouksellis-sosialidemokraattisten proletaariainesten täydellistä eroamista pikkuporvarillis-opportunistisista aineksista on valmistanut koko työväenliikkeen historia. Huonoimman palveluksen tekevät sille ne, jotka eivät välitä tästä historiasta ja deklamoiden „ryhmäkuntalaisuutta" vastaan riistävät itseltään mahdollisuuden ymmärtää proletaarisen puolueen muodostumisen todellista prosessia Venäjällä, puolueen, joka muovautuu käytäessä monivuotista taistelua erilaista opportunismia vastaan. Nykyiseen sotaan osallistuvista kaikista „suur"-valloista vain yksistään Venäjällä on viime aikoina ollut vallankumous: sen porvarillinen sisältö proletariaatin ratkaisevan osuuden vallitessa ei voinut olla synnyttämättä porvarillisen ja proletaarisen virtauksen erkaantumista työväenliikkeessä. Koko sen lähes kaksikymmentä vuotta (1894—1914) kestäneen ajanjakson kuluessa, minkä Venäjän sosialidemokratia on ollut olemassa työväen joukkoliikkeeseen sidottuna järjestönä (eikä vain vuosien 1883—1894 aatteellisen virtauksen muodossa), on käyty taistelua proletaaris-vallankumouksellisten ja pikkuporvarillis-opportunististen virtausten välillä. Vuosien 1894—1902 „ekonomismi" oli epäilemättä viimeksi mainittua laatua oleva virtaus.

Monet sen ideologian argumenteista ja piirteistä — „struvelainen" marxilaisuuden vääristely, opportunismin puolustelu vetoamalla „joukkoihin" j.n.e.— muistuttavat hämmästyttävästi Kautskyn, Cunowin, Plehanovin y.m. nykyistä mataloitettua marxilaisuutta. Sangen kiitollinen tehtävä olisi muistuttaa nykyiselle sosialidemokratian sukupolvelle vanhasta „Rabotshaja Myslistä" [7] ja „Rabotsheje Delosta" [8] rinnan nykyisen Kautskyn kanssa.

Seuraavan (1903—1908) ajanjakson „menshevismi" oli „ekonomismin" suoranainen — ei ainoastaan aatteellinen, vaan myös organisatorinen — seuraaja. Venäjän vallankumouksen aikana se harjoitti taktiikkaa, joka objektiivisesti merkitsi proletariaatin riippuvaisuutta liberaalisesta porvaristosta ja oli pikkuporvarillisten opportunististen tendenssien ilmaisuna. Kun sitä seuraavana ajanjaksona (1908—1914) menshevismin perusvirtaus synnytti likvidaattoruuden, tuo mainitun virtauksen luokkamerkitys kävi niin ilmeiseksi, että menshevismin parhaimmat edustajat protestoivat koko ajan „Nasha Zarjan" ryhmän politiikkaa vastaan. Ja tämä ryhmä — ainoa, joka viimeisten 5—6 vuoden aikana teki joukkojen keskuudessa järjestelmällistä työtä työväenluokan vallankumouksellis-marxilaista puoluetta *vastaan* — osoittautui vuosien 1914—1915 sodassa *sosialichauvinistiseksi!* Ja tällaista tapahtuu maassa, jossa itsevaltius on hengissä, jossa porvarillinen vallankumous ei ole suoritettu vielä läheskään loppuun, jossa 43 % väestöstä sortaa enemmistönä olevia „muukalais"-kansakuntia. „Eurooppalais"-tyyppinen kehitys, jolloin pikkuporvariston tietyt kerrokset, eritoten sivistyneistö ja mitättömän pieni osa työläisaristokratiaa voivat „käyttää hyväkseen" „oman" kansakuntansa „suurvalta"-aseman etuisuuksia, ei voinut olla vaikuttamatta myös Venäjään.

„Internationalistiseen", s.o. todella vallankumoukselliseen ja johdonmukaisesti vallankumoukselliseen taktiikkaan on Venäjän työväenluokkaa ja sosialidemokraattista työväenpuoluetta valmistanut niiden koko historia.

P. S.* Tämä kirjoitus oli jo ladottu, kun lehtiin ilmestyi Kautskyn ja Haasen ynnä Bernsteinin „mani-

festi". He ovat huomanneet joukkojen vasemmistuvan ja ovat nyt valmiita „tekemään sovinnon" vasemmistolaisten kanssa — tietenkin hinnalla, että säilytetään „rauha" Südekumien kanssa. Todella, Mädchen für alle!

Kirjoitettu toukokuun loppu- — kesäkuun alkupuoliskolla 1915.

Julkaistu v. 1915 aikakauslehti „Kommunistin" 1.—2. n:ossa Allekirjoitus: N. L e n i n

Suomennos V. I. Leninin Teosten 4. painoksesta, 21. osa, ss. 181—232

---

* — Postscriptum — jälkikirjoitus. *Toim.*

HUOMAUTUKSIA

[1] *„Zhizn"* („Elämä") — eserrä-puolueen sanomalehti; ilmestyi vuoden 1915 maaliskuusta vuoden 1916 tammikuuhun, ensin Pariisissa ja sittemmin Genevessä vuoden 1915 maaliskuussa lakkautetun „Mysl" lehden asemesta.— *18.*

[2] Goethen mietelmä (ks. Goethe's Werke, B. 2, 6. Aufl., Berlin, 1893, S. 593).— *29.*

[3] *„Sosialismi"* („Le Socialisme") — aikakauslehti; ilmestyi ranskalaisen sosialistin J. Guesden toimittamana vuodesta 1907 vuoden 1914 kesäkuuhun Pariisissa.— *37.*

[4] *„Novoje Vremja"* („Ново Време" — „Uusi Aika") — kahdesti viikossa ilmestynyt aikakauslehti, Bulgarian sosialidemokraattisen puolueen vallankumouksellisen siiven („tesnjakkien") teoreettinen äänenkannattaja; toimitti D. Blagojev; lakkautettiin Bulgarian taantumuksellisen hallituksen toimesta vuonna 1923.— *44.*

[5] Lenin tarkoittaa K. Liebknechtin kirjoittamaa vetoomusta „Päävihollinen omassa maassa".— *46.*

[6] *„Preussin Vuosikirja"* („Preussische Jahrbücher") — konservatiivinen kuukausijulkaisu, saksalaisten kapitalistien ja maanomistajien äänenkannattaja, ilmestyi Berliinissä vuodesta 1858 vuoteen 1935.— *47.*

[7] *„Rabotshaja Mysl"* („Työväen Ajatus") — „ekonomistien" sanomalehti; ilmestyi vuosina 1897—1902. „Rabotshaja Myslin" katsantokantoja kansainvälisen opportunismin venäläisenä muunnoksena Lenin arvosteli „Iskra" lehdessä julkaistuissa kirjoituksissa ja kirjassa „Mitä on tehtävä?".— *58.*

[8] *„Rabotsheje Delo"* („Työväen Asia") — „ekonomistien" aikakauslehti, „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisen liiton" epäsäännöllisesti ilmestynyt äänenkannattaja; ilmestyi Genevessä vuosina 1899—1902. „Rabotshejedelolaisten" katsantokantoja Lenin arvosteli „Iskra" lehdessä julkaistuissa kirjoituksissa ja kirjassa „Mitä on tehtävä?".— *58.*

SISÄLLYS

	Sivu
I	4
II	9
III	14
IV	20
V	25
VI	31
VII	40
VIII	49
IX	55
Huomautuksia	60

Сдано в набор 4/IX-54 г. Подписано к печати 27/XII-54 г. Е—01986. 2,0 печатн. листа. 66942 зн. в печатн. листе. 3,35 уч.-издат. листа. Тираж 2000 экз. Госиздат КФССР № 184. Заказ № 1009. Бумага $84 \times 108^1/_{32}$=1,0 бумаж. 3,28 печатн. лист.
Цена 80 коп.

Книжная типография Полиграфиздата
Министерства культуры КФССР
гор. Сортавала, Карельская, 32.

Hinta 80 kop.

В. И. ЛЕНИН

КРАХ
II ИНТЕРНАЦИОНАЛА

(На финском языке)

ГОСИЗДАТ КАРЕЛО-ФИНСКОЙ ССР
ПЕТРОЗАВОДСК — 1954